

GAZDASÁGI LAPOK

43. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908. Október 25.

Dévai Hitelbank Részvénytársaság Raktárházai.

A Dévai Hitelbank Részvénytársaság igazgatósága felhívja a gazda, kereskedő és iparos közönség figyelmét ujonnan épített **modern berendezésű raktáraitra és vasbeton pinczéire.** A raktárházak a **dévai állomás pályatestével iparvágány által vannak összekötve s a reexpeditionális díjkiegyenlítés kedvezményét élvezik.**

ELVÁLLALJUK:

Gabonának, valamint mindennemű nyersternékeknek, szesznek, pálinkának beraktározását a legelőnyösebb díjszabások és feltételek mellett.

Előleget nyújtunk minden néven nevezendő árura a legolcsóbb kamatláb mellett a lehető legmagasabb kvótáig, valamint elvállaljuk mindenféle termékek és árucikkek **bizományilag való eladását** a legmérsékeltebb jutalék mellett.

Elvállaljuk mindenféle árunak **fuvarozását, ki- és berakását, kezelését** és a szállítmányozási üzlettel járó minden teendő végzését a legmérsékeltebb tételek mellett.

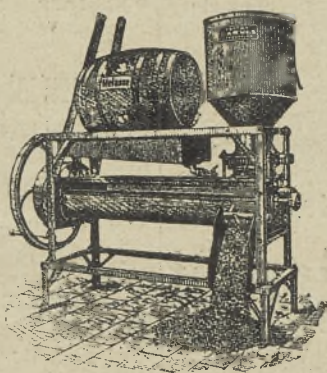
Felhívjuk a közönség figyelmét **szesz-szabadraktárunkra,** valamint ujonnan létesített **áruosztályunkra,** s kívánatra bárkinek megküldjük raktári szabályzatunkat és díjszabásunkat.

Készséggel szolgálunk a legmérsékeltebb speciális ajánlatokkal **kérdezősködés** esetére.

Minden küldemény a

Dévai Hitelbank Részvénytársaság Raktárházai
címre küldendő.

Dévai Hitelbank Részvénytársaság Igazgatósága.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „**Agrikultura**“ **melasse-erőtakarmány készítő gépeinket** kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3-4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdákát ellátó részv.-társ.
Iroda és mintatelep: Budapest, V., Zoltán-utca 12.
Sürgőnyezim: Oxigen. Telefon: 99-43.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kívánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképvisele.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és
és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

EREDETI „HAUPTNER“ LÓ- és MARHA- NYIRÓGÉPEK

kor. 76.-tól kezdve.

Főraktár:

GEITNER és RAUSCH

cégnél

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 8.

Állat-
tenyés-
tési, ápo-
lási eszközök, gépek és kellékek nagy raktára.

Szíveskedjék árjegyzéket kérni!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Városliget-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhife-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecska-
vágók, répvágók, kukoricza-motészók, daráló,
örlömlők, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán.
Malomépítéset. *** Teljes szivattyuművek.

AJÁNlja:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-
gépét 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-
gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Min-
dennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répvágó- és ekekéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

ZSÁK PONYVA KÖTÉL
POLLAK SÁMUEL SZEGED

Alkalmazást keresők.

Irnoki,

vagy irodagyakornoki állást keres kezdőfizetéssel egy két éves gazdasági tanfolyamot végzett nőtlen, jó írásu egyén. Czim a kiadóhivatalban 1098. szám alatt.

Ispáni

állást keres kisebb gazdaságban gazdasági tanintézetet végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, nőtlen, protestáns vallásu, szerény igényű gazdász, hol szorgalma, erélye és becsületessége folytán jóvőjét megállapíthatná. Járta a szeszgyártásban, dohánytermelésben, cukorrépa-termelésben, hizlalásban, mészkohomok téglagyártásban, tehenészetben és az egyszerű számvitelben. Beszél magyarul és tótul. Bővebb információt nyújt Kriek Aladár ur urad. felügyelő Léva, Szilassy Zoltán ur orsz. képviselő Epest, Köztelek, Gróf Sándor intéző ur Nógrád-Ecseden. Megkeresések 1120. sz. alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Földmivesiskolát

végzett, nőtlen egyén, bármily működési körrel, állandóbb szolgálatot keres. Újévi, esetleg előbbi belépésre is. Néhány évi több oldalú gyakorlattal bír. Tettszész szerinti próbaidőt szolgál. **Patkó Károly, Endrefalva, Nógrádmegye.**

37 éves

okleveles állatorvos és gazdasági tanintézetet végzett gazda, ki az állattenyésztés és tejgazdaság terén kiváló jártassággal, valamint az összes gazdasági teendőkben megfelelő gyakorlattal bíró, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres. Nagyobb gazdaság perzentuális kezelését is elvállalja. Czim a kiadóhivatalban 1131. sz. alatt.

Szülő-

és pinczekezelői állást keres egy 2 éves vinczellér-iskolát és pinczemesteri tanfolyamot végzett intelligens egyén; több nyelven beszél, mezőgazdaságban is volt már alkalmazva. Az állást január 1-én foglalhatja el. Czim a kiadóhivatalban 1132. szám alatt.

Ispáni,

vagy ehhez hasonló állást keres szerény igényű, földmives iskolát végzett, gazdaságokban hosszabb kitűnő gyakorlatokkal, mindenben szakavatott, józan, szorgalmas, megbízható, írádságot nem ismerő, 28 éves, nős, kiscsaládu, róm. kath. vallásu egyén; állását újévkor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban 1133. szám alatt.

Jó cselédeket,

szakácsnét, szobaleányt, urasági inást, kerétsz, lovaszt, kocsiat, stb. stb. közvetit helybell és vidéki urasági házakhoz Várady Márton „Szabó“-féle elhelyező-intézet Budapest, Múzeum-körút 35., az udvarban.

Betöltendő állások.

Gazdasági

összes betöltendő állások közölve vannak a 8 év óta tennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatószám. József-körút 38.

Hazai cukorgyár répafelügyelőt

keres. Kimerítő ajánlatok és életrajz a kiadóhivatalhoz 1126. sz. alatt nyújtandók be.

Január

hó 1-re, esetleg előbbi belépésre kerestetik az egyszerű könyvelésben, magyar és német levelezésben jártas, valamint a tót nyelvet szóban bíró, nőtlen, magyar illetőségű gazdasági irnok. Fizetés 600 K, ellátás, fűtés, világítás, burtozott szoba. Ajánlatok herczeg Hohenlohe gazdasági felügyelőjének küldendők Morva-Szt.-János, Pozsony m.

A feketei

urad. bérleten egy kezelőtisztai állás jön üresedésbe. Pályázhatnak okleveles gazdatisztek, kik cukorrépa-termelés, szeszgyári üzem és tehenészetben kellő jártassággal bírnak. Előnyben részesülnek, kik belterjesen kezelte bér gazdaságban hosszabb ideig működtek. Fizetés megállapodás szerint. Személyes bemutatkozás csak előleges meghívásra történhetik. Bizonyítványmásolatokkal felszerelt ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, következő címre kéretnek: Lonkai Armin, Tekepusza, u. p. Lepsény.

Pályázat.

Nmlt. gr. Zichy Géza hajdumegyei tetétleni uradalmába egy, gazdasági akadémiát végzett gyakornok egy évi próbaidőre felvétetik, Mosáson kívül teljes ellátás és évi 480 korona fizetéssel. Folyamodványok a hajdútetétleni uradalom igazgatóságához küldendők. Fenti gyakornoki állás azonnal elfoglalható.

A tápiógyörgyei

uradalom megyeri kerületében egy irnoki — segédtiszt — állás töltendő be 1200 korona évi fizetéssel. Gazdasági intézetet végzett és pár évi gyakorlattal bíró egyének kéretnek ajánlataiknak és bizonyítványmásolataiknak azonnali beküldésére. Az állás azonnal betöltendő. Pályázati kérvények, melyek vissza nem küldetnek, Bartffy József urad. főtiszt ur címére Pokoltanya, u. p. Tápiógyörgye-küldendők.

Keresek

január 1-re éves konvenczióra egy szerény igényű, értelmes, szorgalmas, józan életű kertész, kell hogy a konyhakertészetet, gyümölcsfák és a diszkertészet kezelését alaposan értse. Ajánlatok igények megjelölésével, bizonyítványok egyszerű másolatával alantí címre küldendők. Kertészeti oklevél nem feltétlen szükséges, csakis hosszabb gyakorlat kimutatása e téren. Dinyenyés József-tisztartó Ungpinkócz, u. p. Bezó, Ung m.

Őszi szállításra előjegyezhető Reitter Oszkár főkapitány

fajbaromfi-gazdaságában Nagybeeskereken fajtiszta tehérv baromfiak:

angol emdeni liba	25.—	25.—
sárga orplington	10.—	8.—
fehér orplington	15.—	10.—
pekingi kacsa	10.—	8.—

Allami nagy aranyérmek. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kinttételek, győzelmi díjak. Arad, Budapest I., Budapest II., Bécs, Belgrád, Lovin, Nagybeeskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szabadka, Temesvár, Veszprém. Zenta.

Pisny Istvánnénál, Battonya, Csanádm., eladásra kerül 100 db bronzpulyka, emdeni liba, olasz x emdeni, pekingi kacsa, sárga és fehér orplington, fehér magyar, kopasznyaku tyukok és ugy szintén Ródejendi tyukok. Egész éven át szállítok kifizetett szállítással Budapestig vágni való baromfit és tojást. Eladó szép tiszta új pehely kilója 12 kor. És 46 darab yorkshirei sovány süldő malaczk kilója 1 kor. 60 fillér, hasas v. fias ilyen koczák, választott malaczkok, süldő magkokozák megegyezés szerint.

GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =
olcsóbb,

M. Kir. szabad.
12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivátnatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 28.

Gyümölcsfa- eladás.

Legjobb, nemesített faj-alma és körtefa, erőteljes, dús gyökéretű 3-4 éves, darabja 60 fillér, 2-3 éves darabja 50 fillér, Tököl vasuti állomásra szállítva, 100 drbon felüli vételnél 10% engedmény. Megrendelhető: **Csepel-szigeti kertészetnél**, Herminamajor, u. p. Tököl

ÁGYBAVIZELÉS.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönőlevelek. — Orvosilag ajánlva. **„SANITAS“ INTÉZET**
VELBURG P. 166. Bayern.

Lovak kehéssége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 786.

tejhűtőkés
tejgazdasági eszközök

kaphatók
Felső magyar gép-
tejgazdasági gép-
és
eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-utca 7.
ARJEGYZÉK
INGYENES BÉRMENYVE

Klett-Braun-féle szérumok

sertésorbáncz, a borjú fertőző tüdőlobja, tyukkolera, sertésvész és sertéspestis ellen!

Előállítja ezeket **J. Hauf & Co. G. m. b. H. Feuerbach**, Stuttgart mellett. — Kaphatók kizárólag a

„LABORATORIUM“ védőoltóanyagok termelésére részv.-társ.-nál
Budapesten, VI., Felsőerdősor 10. szám.

A toponári bér gazdaságban

bérlet lejártá folytán

folyó hó 25-én és a következő napokon

jármos ökrök, lovak,

gazdasági gépek és

eszközök,

továbbá kocsi, szekerek és juhászati

felszerelés stb. szabad kézből eladásra

kerülnek. (Vasuti állomás **Toponár** vagy

Kaposvár.

Pannonia szállóda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

PIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA
KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmattetszés szerinti mennyiségben és tényleg eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Egy nagyon keresett, a gazdasági gépgyári szakmába vágó, tömegáru, forgalomba hozatalához, alkalmas cég, képviselőül kerestetik.

Ajánlatok „Nur Reell F. 1130“ jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Elsőrendű magyarfajú

Erdélyi

jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfajú

Erdélyi

ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosújvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

Ajánlok buzakorpát 5.85 K bruttó 50 kiló ab baresi állomás, készpénzfizetés mellett. Zsákok 14 napig díjmentesek és bérmentve visszaküldendők. Fuvardíj 1 árcsétl Zákányig és Gyéke nyesség 100 mm. ként 53 korona. Hirschmann Sándor Csáktornyán.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV:
Hozunk mezel gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8 "
Negyed évre 4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

A gazdák nagy hete.

Nagy feltódulás volt a múlt héten Budape-
stre. Alkalmat erre az Országos Magyar
Gazdasági Egyesület elnökválasztó közgyűlése,
a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, a
Gazdaszövetség és a Hangya közgyűlése, gróf
Károlyi Sándor szobrának leleplezése és a
szövetségbe lépett gazdasági egyleteknek a föld-
művelési kamarák ügyében tartott nagygyűlése
szolgáltattak. Röviden, a mennyire terünk
engedi, leírjuk ezen gazda-mozgalmak le-
folyását.

1. Az Országos Magyar Gazdasági Egye- sület közgyűlése október 20-án.

Ezen közgyűlést a szokottnál érdekesebbé
tette az, hogy most volt a tisztújító köz-
gyűlés. Gróf Desseffy Aurél a főrendiház
tözse-reform vitája alkalmával fölmerült
inczidens miatt lemondván az elnökségről,
a gazdaközönség nagy óvációra készült, hogy
őt ezen lemondás visszavonására bírja.

A közgyűlésen mintegy 420 tag jelent meg.
412-en szavaztak és az elnöki állásra gróf
Desseffy Aurélt 405 szavazattal megválaszt-
ották, tehát ugyszólván egyhangulag nyil-
vánult meg a bizalom gróf Desseffy személye
iránt. Az eredményt Hertelendy Ferencz
elnöklete alatt kiküldött bizottság tudatta
gróf Desseffyvel, a ki azonban rendkívül
hálásan fogadta az újból megnyilatkozott
bizalmat, mégis megmaradt elhatározásánál
és az elnöki állást nem fogadta el azon ki-
jelentéssel, hogy az egyesületnek továbbra
is buzgó tagja kíván maradni.

A közgyűlés nagy sajnálkozással vett tu-
domást ezen megmásithatlan elhatározásról
és felhatalmazta az elnökséget, hogy az en-
nek következtében szükségessé vált új elnök-
választásra annak idejében rendkívüli köz-
gyűlést hívhasson egybe, és addig az egyesü-
let ügyeit az alelnökök vezethessék.

Nagyobb érdeklődést keltett az alelnökök
választásának kérdése is. Mig az elnök sze-
mélye iránt nem volt véleménykülönbség, ez
nem így volt az alelnökökkel. Az eddigi al-
elnökök, u. m. Bujanovics Sándor, gróf Zse-
lénzky Róbert és gróf Pallavicini Ede ellen
áramlatok keletkeztek és erős mozgalom in-
dult meg oly irányban, hogy a nevezettek

helyett más alelnökök választassanak meg.
Zselénzky Róbert ellen volt legnagyobb az
elkeseredés, részint mert nagyon aulikusnak,
részint mert nagyon is erélyes (!) agrárius-
nak tartják; gróf Pallavicini Ede ellen is
voltak efféle kifogások. Mégis sikerült az
eddiggi alelnököknek a többséget megnyerniök,
a mit főleg annak köszönhetlek, hogy a kan-
didáló bizottság által jelölt Emödy József,
gróf Keglevich Gábor és gróf Károlyi Mihály
hivatkozva arra, hogy a gazdaközönség össze-
tartására van szükség most és nem szét-
huzására, kijelentették, hogy az esetben, ha
a tagok bizalma feléjük fordulna, nem fo-
gadhatnák el megválasztásukat. Így esett
meg aztán, hogy 412 szavazat közül 322 sz-
avazat Bujanovics Sándorra, 249 szavazat
gróf Zselénzky Róbertre és 253 szavazat
Pallavicini Ede örgrófra esett és ekként a
többséget elnyerték.

A közgyűlés ezen izgalmas személyi kér-
déseken átesvén, a szokásos közgyűlési tár-
gyakkal simán végzett s csakis két indit-
ványt fogadott el: gróf Hoyos Miksa azt
kérte, hogy a gazdasági egyletek elnökei és
titkárai számára szabad vasuti jegyek esz-
közlendők ki és Kiszely Zsigmond azt indit-
ványozta, hogy a kóbor czigányokat meg-
kell rendszabályozni. Mindkét indítványt el-
fogadták.

2. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége.

A Károlyi Sándor gróf szobor-leleplezésével
kapcsolatos ünnepek bevezetéseként az
Országos Központi Hitelszövetkezet székházá-
ban október 20-án reggel 9 órakor tartotta
választó gyűlést a Magyarországi Szövetke-
zetek Szövetsége, a mely a Magyar Gazda-
Szövetség parádi közgyűlésekor alakult meg.

A választó gyűlésen Majláth József gróf
elnökölt, a ki bejelentette, hogy a szövetség
alapszabályai jóváhagyást nyertek. Horváth
János dr. ismertette azután az erre vonatkozó
miniszteri leiratot, majd egyhangulag meg-
választották a szövetség elnökévé Majláth
József grótot.

Az igazoló tanács tagjai lettek: Bernát
István, Imrédy Kálmán, Seidl Ambrus, Hajós

József, Perczel Ferencz, Rubinek Gyula, Ba-
logh Elemér, Wolf Károly dr., Mategevicz Vla-
dimir, Ivánka Oszkár, Poroczky Béla, Bara-
nyay Géza, Emödy József, Károlyi Mihály
gróf, Szilassy Zoltán; a számvizsgáló bizott-
ság tagjaiul pedig Wildfeuer Károly, Pajor
Ignác és Vikár Béla választattak meg.

Elhatározta ezután a közgyűlés, hogy a
szövetség működését 1909. január 1-én fogja
megkezdeni. Károlyi Mihály gróf és Ivánka
Oszkár felszólalásai után kimondták, hogy a
szövetség belép a »Szövetkezetek Nemzetközi
Szövetségébe.« Majláth József gróf mondott
ezután köszönetet megválasztásáért, majd be-
rekesztette a közgyűlést.

A közgyűlést követő igazgató-tanácsi ülésen
alelnökül egyhangulag Seidl Ambrust és Ber-
náth Istvánt, igazgatóul pedig Horváth Já-
nos dr.-t választották meg.

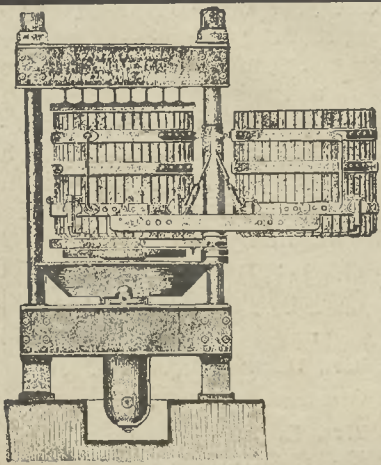
3. A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése.

A Magyar Gazdaszövetség október 20-án
tartotta meg Károlyi Sándor emlékének szen-
telt rendkívüli közgyűlését, a Royal-szálló
disztermében.

Mintegy 270 szövetkezeti kiküldött és a szö-
vetkezeti ügy apostolai mellett jelenvoltak a
külföldről is, És pedig: a Bund der Land-
wirthe képviselőjében Levetzov Joakim kép-
viselő, a Nemzetközi Szövetkezeti Középpont
képviselőjében Hans Müller. A közgyűlést
Darányi Ignác elnök nyitotta meg a követ-
kező elnöki megnyitóval:

A mai nap az emlékezés napja. Minket a
közgyűlésre a Károlyi Sándor gróf emléke
hozott össze. Messze földről jöttek önök ide,
százak és ezrek, nagyok és kicsinyek, hogy
az Ő emlékéből merítsenek erőt és kitartást.
A mi nagy elnökünk és alapítónk érezte, hogy
nem sok ideje van hátra, ezért fejezte ki ki-
vándságát, hogy én az Ő elnöki székét, bár
méltatlanul, de még életében elfoglaljam.
Ezért nyilatkozott az utóbbi időben gyak-
ran meg. 1895. december 21-én többek közt
nekem ezeket írja:

»Ma a szervezkedések korszaka van. A nem-
zetek és az egyes érdekesportok szövetségeit
látjuk, szemléljük alakulásait és szétbomlá-
sait; az individualizmus pedig háttérbe

Ajánljuk legújabb javított szerkezetű, 2 kosaras „Toldi viznyomású”,
továbbá a legnagyobb munkaképességű „Kinizsi” amerikai rendszerű, különb-
zéki, folytonosan működő, emeltyűs orsós borsajtóinkat, valamint egyéb
szerkezetű borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat és minden egyéb
szőlőgazdasági gépeket és cikkekét a legmegbízhatóbb minőségben.

Arjegyéket kívánatra bérmentve ingyen küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

szorul. Az egyéni szabadság alapján fogunk majd állani továbbra is, csak hogy nem az individuumok, hanem mind inkább az érdekcsoportok fognak harcolni. A Gazdaszövetségnek, a Magyar Gazdák Szemléjének, a Szövetkezésnek, a Széchenyi Szövetségnek a fentieket kell hirdetni, hangoztatva mindenkor, hogy a szabadság alapján állunk. Így hódítjuk meg magunknak a szabadság barátainak nagy számát, mert éppen ezen nézetekben találандják a menekvést.»

Károlyi Sándor grófnak megadatott, hogy meglássa az ígért földjét, hogy megérje a szövetkezeti eszme és a szociális munka hatalmas haladását és nagyszabású fejlődését. De a végleges diadalt már nem érte meg. Az Ő nagy érdeme épp abban áll, hogy küzdelem vége már nem bizonytalan. A gyermekbetegségeken egyszer s mindenkorra tul vagyunk; idők és viszonyok változhatnak, de a szövetkezeti eszme erejét és betetőzését már semmi sem akaszthatja meg. Mikor szövetkezeti munkáról szólok, mindig az egészséges szövetkezeti tevékenységet értem. Az olyan szövetkezet, a melynek előfeltétele nincsen, a melyet csak nagy mesterkedéssel lehet megalakítani, olyan, mint a melegházi növény, időnap előtt elsenyved. Bármely vállalatot előbb lehet kockázat mellett alapítani, de szövetkezet alapítását csak biztos alapokon szabad megindítani, mert más anyagi érdekeket előbb lehet veszélyeztetni, de a szövetkezeti eszmét meghurczoltatásnak kitenni nem szabad. Ez nemcsak az én nézetem, a mi kevesebbet jelent, hanem a gróf Károlyi Sándor nézete is, ki nem győzte azt eléggé ismételni. Most már ott vagyunk, hogy nem annyira az kezdet nehézségeivel, mint inkább a fenn-tartás, a helyes vezetés munkájával kell foglalkoznunk.

A Magyar Gazdaszövetség, — hálá nagyra-becsült elnöktársam és Bernát István barátom buzgó működésének, — nagy alapítónk elhunytá óta is haladást mutat; de azért óva intek minden elbizakodástól. Vegyünk példát Károlyi Sándor gróftól; valamint ő nem volt megelégedve soha az elért eredményekkel, azonképpen mi sem legyünk pillanatig se vesztegek, hanem új meg új tereket keressünk közérdekű működésünkre. Hányszor tündööt Károlyi Sándor gróf az elért eredmények felett. Hányszor kicsinyelte a sikert, úgy hogy szembe kellett állítani a nagy változást, szembe a számokat, szembe a statisztikát, szembe a közfelfogást, szembe az állami

élet megnyilvánulásait a két időpont között. Ilyenkor pillanatra megnyugodott, de nem azért, hogy szüneteljen, hanem azért, hogy fáradhatatlan tevékenységének új célpontokat és irányokat keressen.

Gazdaszövetségünk másik nagy hivatása a szociális munka. Ebben is Károlyi Sándor gr. uttörő volt. Nem lehet, hogy a mi becsületes magyar népünket védtelenül kiszolgáltassuk a hamis prófétáknak. A mire a siker jogos reményével törekedhetünk, az az arányosság, a méltányosság, az igazság. A szociáldemokrácia fejlődése nálunk határozott visszaesésben van. Csalódtak a vezetőkben; ugyanazon a vidéken ezért csak egyszer sikerült az izgatás. Ez eredményekben Gazdaszövetségünknek is része van, de ez nem elég; a régi magyarok sem állapodtak meg, ha elleneiket hátrálásra kényszerítették, nem hagytak pihenést, mindaddig utánuk mentek, a míg teljesen le nem győzték azokat. Nekünk meg kell mutatni, hogy nemcsak beszélni, hanem tenni is tudunk a földmives népért. Ha minden lelkész, iskola és előjáróság néphivatal lesz, a melyben a kisgazdák és munkások őszinte, igaz tanácsot kapnak és azt követik is, akkor lesz igazán megszentelve a Károlyi Sándor gróf emlékezete. Az erős érezze, hogy az ő legbiztosabb jogzime a gyöngének védelme. A gyöngé pedig érezze, hogy ő is erős lehet, ha egyesül és egyesülve tud dolgozni és akarni. A közgyűlést ezennel megnyitottam nyilvánítom és indítványozom, hogy első határozatunk a Károlyi Sándor gr. dicső emlékének megörökítése legyen. És most átadom a szót a nagy mester hű tanítványának, Bernát István barátomnak.

Bernát István előadása: Vázzolja mindenképp az okokat, melyek a Magyar Gazdaszövetség megalapítására ösztönözték az alapítók az 1895. évi gazdakongresszus utáni évben. Olyan intézmény alkotása volt a cél, a mely az O. M. G. E. működési körén kívül eső feladatokat karolja fel, különösen a kisember szervezése körül, hogy a gazdaosztály, a mely a kilenczvenes évek elején politikai és társadalmi sulyát úgy látszik elveszti, azt ismét visszanyerje és azt a vezető szerepet játssza a nemzet életében, a melyet azelőtt játszott volt. Ismerteti a kezdet nehézségeit, az uttörési akadályait. Végül eredményként kell felhozni, hogy míg a németek csak évtizedek múlva tudtak Raffaisennek szobrot emelni, addig mi, a mi Raffaisenünknek, Károlyi Sándor grófnak aránylag rövid idő

alatt emeltünk. Gyönyörködni tudunk már, ugymond, a kitartó, folytonos munkában s ez a jelenség biztató a jövőre nézve.

Az általános tetszés csillapulta után ugyan csak Bernát István jelentette be azokat a testületeket, egyesületeket, melyek a rendkívüli közgyűlésen képviseltették magukat. Ezután pedig Meskó Pál titkár tartotta meg előadását.

Meskó Pál a jövő feladatairól szólva, azt mondja, hogy a társadalmi munkásság terén minden intelligens embernek, a ki a földmivelők között él, olyan hiven kell kötelességét teljesítenie, mint a hogy azt Károlyi Sándor gróf tette, mert szomorú jövő várna erre az országra, ha megengednék, hogy annak sorsa fölött elámitott s félrevezetett emberek itt, a főváros utcáin döntsének s ha megfélemlítve a revolver-lövésektől, meghátrálva a hazafiui lelkiismeret nélküli szájhősök lármájától, átengednék a teret azoknak, a kik az ország érdekeire külföldi zsbivásárokon végeladást rendeznek. Ha a gazdaszövetség programját tekintjük a szociális munkásság tiz parancsolatjának, ha Károlyi Sándor gróf szellemében dolgozunk a falvak népe érdekében, akkor bátran nézhetünk a jövőbe, akkor nincs mit félnünk az utunkban álló ellenséges csapatoktól.

Meskó Pál beszéde után Bernát István hívta fel a közgyűlés figyelmét a Magyar Gazdaszövetség által kiadott s a 12 év történetét tartalmazó műre, mely után Darányi Ignác elnök az ülést bezárta.

4. A „Hangya“ kongresszusa.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése után, ugyancsak a Royal nagytermében volt a Hangya fogyasztási szövetkezeteinek kongresszusa, Pallavicini Ede ögróf titkos tanácsos elnöklésével. Pallavicini ögróf elnöki megnyitójában kegyeletes szavakban emlékezvén meg Károlyi Sándor grófról, a jelen voltak üdvözlése után az ülést megnyitja. Az elnöki megnyitó után Hans Müller, a Nemzetközi Szövetkezeti Központ képviselője üdvözölte a magyar szövetkezeteket, mely üdvözetet Balogh Elemér tolmácsolta. Ezután Meskó Pál, a »Hangya« tizéves munkásságáról szólva, azt mondja, ha most közöttünk lehetne dicsőült vezérünk s látná eszméjének lelkes bajnokait s ha érczalakja megszólalhatna, azt mondaná, minek ez az ércz-emlék, ott van az én halhatatlan emlékem háromezer faluban, a hol a szövetkezet áldá-

TARCZA.

Udvarhely megyei székelyek tanulmányi kirándulása a Brassó megyei barczasági szászoknál.

Irta: Czirmes Bálint, kir. gazdasági szaktanár.

II/b.

A határbejárás után visszakerültünk a faluba, hogy tanulmány tárgyává tegyük egyes szász kisgazdák belső berendezését.

Valamikor régen azt tanultam az irodalom-történelemből, hogy egyik kritikuskunk, a mikor egyik jeles írónk becses irodalmi termékét ismertette, birálatát azon bevezetéssel kezdte: «Uraim, le a kalappal!»

Vegyük le mi is, kedves gazdatársaim, a kalapot azon szász földmivesek előtt, a kiknek kedves és jóléttől duzzadó portáit szerencsések voltunk megismerni.

Emeljünk kalapot ezen egyszerű kisbirtokos, de gazdag parasztok előtt, mert a mit nekünk bemutattak, mind arról tanuskodnak,

hogy vasszorgalmu, értelmes, józanéletű, takarékos és tartalmas gazdasági szakértelemmel, intelligenciával bíró gazdákkal van dolgunk.

A legelső kisgazda, a kinek udvarára beléptünk, Nikolaus János költövényi lakos volt. Összes földbirtoka 12 k. h. szántóból áll és ezen maroknyi birtokon 26 drb állatot tenyészt. Meglepő az a rend, tisztaság, izlés és csin, a mi az udvaron, istállóban, csürben, szekér- és gépszinben és konyhakertjében tapasztalható. Minden gazdasági eszköz, szereszmély oly rendben és olyan tisztán van elhelyezve, mint a katona felszerelése a kaszárnyában.

Nikolaus János téglafalazatu, betonpadozatu, jó beosztásu, tágas és világos istállójában jól táplált és tisztán tartott állatokat, az udvarán ezementezett fenekű trágya-telepet és szivattyuval felszerelt trágyalé-kutat láttunk, mely mellett ott állt a trágyalé szállító hordós-szekér, hogy a felesleges trágyalevet kivigye a termőföldre.

Okulhattak ebből azon székely gazdák, a kiknek udvaráról évtizedek óta az utszéi

árokba folydogál a kiszámíthatatlan értékű, sok és jó trágyalé.

Nikolaus csürében répa- és szecsakavágó-gép van elhelyezve és ezen gépek segélyével elő volt készítve egy rakás szecsakázott takarmány, a mely szalma, zöldtakarmány, répaszelet és korpá keverékéből állt. A csür mellett két vermet láttunk, az egyikben répafej, a másikban czukorgyári répaszelet volt bevermelve; székely atyánkfiai csak bámultak, a midőn látták, hogy a szerintük bűdös, de tényleg izletes besavanyított takarmányt a szálás takarmányok szecsakája közé keverve, milyen jóízűen fogyasztották az állatok.

Ez a gazda újságolta azt, hogy az elmúlt télen csupán 10 mm. szénája termett és mégis képes volt a fent elősorolt takarmányokkal 24 drb számos marhát jó kondiczióban kitéltetni.

Milyen különbség! Az 5—6 marhás székely kisgazdának, ha nem terem 8—10 szekér réti szénája, kétségbe van esve és nyakra-főre eladja, elvesztegeti szarvasmarháját, mert nem ismeri és nem alkalmazza a takarmányelő-készítés módját és becsét. A szász gazda a világért sem vesztegeti el állatait, mert igen

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
 Központi igazgatás:
 Bécs, II., Handelsqual No. 130.
 Városi mintaraktár: Garwens W.
 Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

sait élvezik. Hogy a Károlyi Sándor gróf alkotása hatalmas és megdönthetetlen intézménnyé fejlődött, azt dicsőült alapítónk bölcs előrelátásán kívül mostani vezéreinknek köszönhetjük. A ki sikra mer szállani a fogyasztási szövetkezetek létesüléseért azok ellen, kik a szövetkezeti mozgalom ellenesei, az igazán megérdemli, hogy mellére tüsszék a népmentés vitézi érdemkeresztjét. Az országnak ezen bátor és nemes célú szolgáló munkásai minden évben összejönnek egyszer, hogy eszmét cserélve, egymás lelketől megihletve s bajtársi kézszerítés által bizalmunkban megerősítve, még nagyobb lelkesedéssel dolgozhassanak a szövetkezeti eszme diadaláért. — A hatásos beszéd után *Csernay Ödön* ismertette ezután *Hollós István* nagyenyedi szövetkezeti igazgató indítványát a szövetkezeti alkalmazottak nyugdíj-biztosításáról. A javaslatot a »Hangya« igazgatóságához pártolólag terjesztették föl. — *Meskó Pál* titkár értekezett ezután az ellenőrzési költség megtérítésének szükségességéről ama szövetkezetek részéről, a kik a »Hangya«-tól szükségleteiknek csupán egy kis részét szerzik be. — Ezzel a tárgysorozat kimerülvén, *Pallavicini Ede* örgróf a kongresszust bezárta.

5. A hitelszövetkezetek kongresszusa.

Az Orsz. Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tartozó szövetkezet kiküldöttei ma dél előtt 9 órakor a vármegyeház nagytermében ünnepi kongresszusra gyűltek össze. Félézer-nél több hitelszövetkezet kiküldöttje jelent meg az ünnepségen, köztük a szövetkezeti életnek több vezető egyénisége: *Hajós József*, *György Endre*, *Förster Aurél*, *Seidl Ambrus dr.*, *Horváth János*, *Vikár Béla*, gróf *Széchenyi Aladár*, *Bernát István*, gróf *Mailáth József* és mások. A kormányt *Mezőssy Béla* és *Ottlyk Iván* államtitkárok képviselték. A kongresszus elnöki székét *Mailáth József* gróf foglalta el, aki beszédében gróf *Károlyi Sándor*ról emlékezett meg kegyeletes szavakkal.

Károlyi Sándor gróf — ugymond *Mailáth József* — értelmének zseniális felfogásának megkapó erejével, ugyszólván profétai előrelátásával veti sастekintetét a nemzet reális törekvéseire is, bajaira, jelenére és jövőjére. Miként a legnagyobb magyar, tudja és megvan győződve, hogy csak az a nemzet valósíthatja meg ideális céljait, mely ismeri reális kötelességeit is, mely anyagilag erős, izmos szálon fogja a hitelt, a hitelügyet és ebbe is

beleviszi a társulás, a szövetkezés eszméjét, erejét, altruizmusát. És az értelemhez, a számító észhez a spekulatív ember önzéséhez odakapcsolja az altruizmust, az embernek azt az érzését, mely hivatva van gyöngíteni, helyes irányba, utra terelni az én, az egyén érvényesülését a köznek érvényesülésével szemben. Mely megteremti a rideg számhitel, adós, boldogulás fogalmait közt is a nagy eszmét: *Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért.*

Mikor tehát mi megjelenünk a Te ércszobrod leleplezése napján az Országos Központi Hitelszövetkezetek ünnepi kongresszusán, Te genialis nagy vezérünk és elhozzuk szívünket, — szövetkeztetjük vele a mi értelmünket, hogy igenis megértjük eszmédét. És a rideg számok közt is, az érdekek hullámzó esélyei közepette is a Te nagy eszméd leszen a mi irányítónk. A Te erős érekarod hajtotta kiiartással, félelem nélkül, nem törődve gunynyal, kicsinyléssel, óriási sziklák közt a szövetkezetek hajóját, a nemzeti élet legerősebb hullámvizein. Azért állított a nemzet emlékedre szerény, de mégis ércszobrot. És ne említse senki e szobormű szerénységét, kicsiségét a Te nagysággal és műveid érdemével szemben.

Zugó, perezekig tartó taps fogadta a magas szárnyalású beszédet.

Ezután *Seidl Ambrus*, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet igazgatója utalt arra, hogy a hitelszövetkezetek legméltóbban úgy vehetik ki a részüket az ünneplésből, ha törekednek fejleszteni a szövetkezeti szellemet. Előterjeszti ezután a nagykatái hitelszövetkezet indítványát, mely szerint a szövetkezetek közös hozzájárulással teremtsenek egy nagyobb alapot, melynek kamatait szövetkezeti tisztviselők segélyezésére, azok gyermekeinek ösztöndíjára fordítanák. Hasonló javaslatot már az előző kongresszus is elfogadott a mostani abban különbözik az előzőtől, hogy a létesítendő pénzalap céljait is megszabja.

Határozati javaslatot nyújt be az indítvány kapcsán, mely szerint a nagykatái indítványhoz hozzájárulva 10 szövetkezet kiküldöttjéből alakított bizottság dolgozza ki a pénzalap szabályait s azt megvitatás, hozzájárulás végett küldjék meg a szövetkezeteknek. Az alapot pedig nevezzék el *gróf Károlyi Sándor nevére*. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták, melylyel a kongresszus véget ért.

templomban csakis az ősei által reahagyott diszöltönyben vesz részt.

Nagyon természetes, hogy Moóseréknél is oly példás rendet és oly modern felszerelést és szakszerű berendezést találtunk, a mely becsületére válna bármely állami gazdaságnak is. Vasgerendákra épült téglapitvány, cement jászlakkal és beton padozattal, még a sertésöl is. A 40 drb számos állat befogadására alkalmas két istálló között a szükséges gépekkel felszerelt, tágas takarmánykamra, mellette pedig a répafej és répaszelet zombolyozására alkalmas cementszögör foglal helyet. Az istálló széles járdájára keskeny-vágányu vasuti kocsin viszi be egyetlen eseléd a jól gondozott állatok izletes táplálékát, a mely tavaszi szalma, zöldtakarmány, polyva, répafej, répaszelet és korpa keverékéből áll.

Moóseréknél 4 drb saját nevelésű tenyész-képes, telivér pinzgauvi növendékbitát láttunk. Minden állat a törzskönyvi adatokat

6. Gróf Károlyi Sándor szobrának leleplezése.

A nagy gazdavezér szobrának leleplezése 21-én délelőtt történt meg a városligeti Mezőgazdasági Múzeum udvarterén.

A szoborleleplezési ünnepélyre eljöttek a fővárosba a magyar szövetkezeti élet munkásai, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Hangya fogyasztási szövetkezet kötelekébe tartozó szövetkezetek kiküldöttei, a vidéki gazdasági egyesületek, gazdakörök képviselői.

Kiemelendő jelenség, hogy az ünneplők élén mindenütt ott látjuk magát az ország földművelésügyi kormányzatának vezetőjét, dr. *Darányi Ignác* földművelésügyi ministert, kiben a magyar gazdák a boldogult emlékü gróf *Károlyi Sándor* eszméinek és törekvéseinek hű követőjét látják.

A magyarországi képviselleteken kívül ott volt a szobor talapzatánál a művelt nyugat gazdatársadalmi hatalmas szervezetének, a »Bund der Landwirte« valamint a nemzetközi szövetkezetek szövetségének, a szerb szövetkezetek szövetségének képvisellete is.

A leleplezési ünnepélyen ott voltak:

A *gróf Károlyi-család tagjai* közül: *Károlyi László* gróf és neje, *Károlyi Mihály* gróf, *Károlyi József* gróf, gróf *Károlyi Gyuláné* és leányai, özv. gróf *Károlyi Istvánné*, özv. gróf *Károlyi Viktorné*, gróf *Károlyi Guyla* és neje, gróf *Károlyi Imre* és neje, gróf *Károlyi Antal*, gróf *Károlyi György*, gróf *Károlyi Lajos* és neje, báró *Piret Lajosné*, gróf *Zay Miklósné*, gróf *Almássy Dénes*, neje és családja, herceg *Pálffy Miklós* és neje, gróf *Pálffy Sándor*, gróf *Pálffy Pálné*, gróf *Festetich Pál* és neje, gróf *Apponyi Lajos*, neje és családja, gróf *Berchtold Lipót* és neje, gróf *Pappenheim Sigfried* és neje, gróf *Wenkheim István* és neje.

A *főrendiház képviselleteiben* jelen voltak: *Desseffy Aurél* gróf elnök, *Kemény Kálmán* báró és *Széchenyi Sándor* gróf alelnök.

A *kormány tagjai* közül: *Wekerle Sándor* dr., *Zichy Aladár* gróf, *Josipovich Géza*, *Andrássy Gyula* gróf, *Kossuth Ferencz*, *Darányi Ignác* dr., *Apponyi Albert* gróf, *Günther Antal*, *Jekelfalussy Lajos* miniszterek; *Márfy Albin*, *Vértessy Géza*, *Hadik János* gróf, *Bezerédj Viktor*, *Popovics Sándor*, *Désy Zoltán*, *Kucep Ödön*, *Szterényi József*, *Szalay Péter*, *Ludwigh Gyula*, *Mezőssy Béla* dr., *Ottlik Iván*, *Tóth János* dr., *Molnár Viktor*, *Meskó László* dr., *Imling Konrád* és *Töry Gusztáv* államtitkárok.

jól tudja, hogy csak azok segélyével képes a talajt termőképes állapotban tartani. Nikolausznál gyönyörű yorkshirei tenyész-sertéseket és javított süldőket láttunk, melyeknek főtáplálékát a tejszövetkezetből visszahozott lefőlözött tej és árpadara képezi.

Most egy 56 holdas, nagyobb birtokos udvarába vezetett utunk. A 418 számú ház tulajdonosa: *Moóser György* és két fiu testvére. Ezek mind hárman végezték a földvári földmivesiskolát és mivel urhatnámsági vágyak nem bántották, nem kerestek idegen birtokon ispáni állást, hanem hazajöttek az apai örökségbe, független parasztgazdának. A főispáni lakásnak is beillő, uri izléssel készült lépcsőház előtt értékes és izléses szász nemzeti diszruhába öltözve az idősebb *Moóser fiu* és bájos ifju neje fogadott minket. Jól esett látni, hogy ez a nép hosszú évszázadok óta még a külsőségekben is oly hiven megtartotta faji jellegét és megőrizte nemzeti karakterét, hogy pl. lakodalmakban vagy a

tartalmazó fejtáblával, a takarmánykamra pedig az összes és fejenkénti takarmányadagok kimutatásával van ellátva.

A tiszta, tágas, kikövezett udvaron cementszögörrel ellátott szivattyus kut, az istállók szomszédságában pedig cementszögörrel épült két szakaszos trágyatelep van építve. Az érlelő szakaszban a 3 m. magas trágyarakás vastagon le van földelve, hogy az illékony, értékes növényi tápanyagok meg legyenek kövte. A szivattyuval felszerelt beton trágyalékut úgy van építve, hogy az árnyékszék tartalma is odajuthat; szóval nagy körültekintéssel és kiváló szaktudással gondoskodva van arról, hogy minden növényi táplálék trágyaanyag okszerűen felhasználtsassék. Moóseréknél is saját nevelésű yorkshirei süldők hizlalásával foglalkoznak, melyeknek főtáplálékát tejszövetkezeti lefőlözött tej és savó képezi.

Depner Samu, földmivesiskolát végzett gazda, 42 holdon dolgozik, szegényes kis

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

LOSONGZI GYÁRTMÁNY!

LOSONGZI GYÁRTMÁNY!

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A magy. kir. államvasutak gépjárának vezérnököksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Az udvari méltóságok és zászlósúruk közül : Lichtenstein Rezső herceg, Gudenns Lipót báró, Cziráky Béla gróf, Montenuovo Alfréd herceg, Apponyi Lajos gróf, Szegedy-Maszák Aladár dr., Orczy Béla báró, Rauch Pál, id. Zichy Nándor, Széchényi Gyula gróf, Fesetich Tasziló gróf, Bánffy György gróf, Csekonic Endre gróf, Esterházy Alajos herceg, Wenkheim Frigyes gróf, Apponyi Sándor gróf, Pálffy István gróf, Széchényi Béla gróf, Wesselényi Miklós báró, Nákó Sándor gróf.

Megjelentek azonkívül a földmivelésügyi minisztérium vezető állásban levő tisztviselői majdnem kivétel nélkül, továbbá Pest vármegye törvényhatóságának és a székesfővárosnak vezető emberei a polgármesterekkel élükön, azután az OMGE. igazgató-választmányi tagjai, számos országgyűlési képviselő, a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete testületileg.

Testületek. Az Orsz. Központi Hitelszövetkezet képviselőiben : Hajós József alelnök és Seidl Ambrus vezérigazgató. A Magyar Gazdaszövetség képviselőiben : Darányi Ignác elnök, Bernáth István dr., Emödy József, Meskó Pál, Molnár István dr., Schandl Károly dr. A Nők Szövetkezeti Ligája képviselőiben : Kolossváryné Korányi Ilona. A Hangya képviselőiben : Pallavicini Ede örgróf elnök, Ivánka Oszkár alelnök, Balogh Elemér ügyv. igazgató, Bernát István, Bujanovics Gyula, Emödy József, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Mór gróf, Forster Aurél, Károlyi Mihály gróf, Meskó Pál, Németh Gábor, Pajor Ignác dr. és Szilassy Zoltán igazgatói tagok, Rubinek Gyula, Malivoda Ferencz, Nérey Ödön, Telegdy Károly, Végh Jenő és Zalesky Jenő felügyelőbizottsági tagok és a tisztviselői kar. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete képviselőiben : Barcza Károly, Bujanovics Sándor alelnökök, Perczel Ferencz és Harsány Oszkár vezérigazgatók, Ambrózy Gyula báró, Bernát István dr., Hajós István, Halász Zsigmond, Nagy Ferencz dr., Ráthonyi Reusz Henrik, Széchényi Bertalan gróf és Tolnay Lajos igazgatói tagok és a szövetkezet tisztviselői. A Gazdák Biztosító Szövetkezete képviselőiben : Zselénszki Róbert gróf elnök, Kammerer Ernő dr., Petricsevics Horváth Artur báró, Várady L. Árpád, Kővér János, Vágh Jenő, Manojlovics János dr., Nérey Ödön és Lang József igazgatói tagok, továbbá Ozmits Géza, Vadász Endre Sándor, Bartus Gyula, Schopf Károly, Zausser Károly és Paur Ödön szövetkezeti főtisztviselők. A Magyar Gazdák Értékesítő Szövet-

kezete képviselőiben : Bethlen Gábor gróf elnök, Szilassy Zoltán alelnök, Esterházy Mór gróf, Bujanovics Gyula és Balogh Dezső igazgatói tagok. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület képviselőiben Bánffy Ernő báró elnök, Jósika Gábor báró és Lészay Ferencz alelnökök, Jakab László, Bánffy György gróf, Szentkirályi Ákos dr., Cséser Lajos, Teleki Arvéd gróf, ifj. Teleki Géza gróf igazg. tagok és Tokaji László titkár. Az Orsz. Magyar Méhészeti Egyesület képviselőiben : Lippmann Lajos, Sulyok Mór, Borszéký Soma, Tihanyi Károly és Ivankovics Béla. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete képviselőiben : Széchényi Géza gróf elnök Bujanovics Gyula és Vieland Artur alelnökök, továbbá Engel Henrik és Lonkay Ármin. A szoborbizottság tagjai : Dessewffy Aurél gróf elnök, Rubinek Gyula, Jeszenszky Pál, Apponyi Albert gróf, Bethlen István gróf, Buday Barna, Bujanovics Sándor, Hertelendy Ferencz, Károlyi László gróf, Kodolányi Antal, Libits Adolf, Pallavicini Ede örgróf, Széchényi Viktor gróf, Szilassy Zoltán, Zselénszky Róbert gróf, Zichy Aladár gróf, Kary József, Kvassay Jenő, Bolla Mihály, R. Molnár István, Hutyra Ferencz dr., Kerpely Kálmán, Horváth Sándor, Ivánka Oszkár, Bujanovics Gyula, Balogh Elemér, Bernát István, Meskó Pál, Emödy József és Cserny Károly. Az O. M. G. E. titkara : Rubinek Gyula igazgató, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán, Buday Barna, Krolopp Hugó, titkárok, Mutschenbacher Emil, Fabriczius Endre, Kovácsy János, segédtitkárok, Murányi Nándor, Kirchner Lajos, Rusztler Károly, Krajcsik Jenő, Mike János, Mérey Ernő, Matlaszkovszky Tádé, Székely Győző és Dervarics Viktor.

Résztvettek a szoborleleplezési ünnepélyen még a következő egyesületek, városok, főiskolák, stb. képviselői : A debreczeni Gazdasági Akadémia, a debreczeni G. E. ifjúsági Egyesülete, az Állatorvosi Főiskola képviselőiben : Hutyra Ferencz dr., a gróf Károlyi Mihály uradalom tisztikara, gróf Károlyi József uradalma, a kolozsvári Gazdasági Akadémia képviselőiben : Sztankovics János, Nógrád-vármegye képviselőiben : Nagy Mihály alispán ; A Szegedi Gazdasági Egyesület képviselőiben : Bokor Pál elnök ; A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület ; a Hunyadmegyei Gazdasági Egyesület ; a Bábolnai ménesbirtok ; Kolozsvár sz. kir. város ; Máramaros vármegye törvényhatósága ; Torda-Aranyos vármegye ; Szepesmegye ; Sopron szab. kir. város Csiz-

madia Endre orsz. képviselő által képviselve ; Somogy vármegye képviselve Kacs Kovich alispán által ; Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye ; a Magyarországi Kisbirtokosok Szövetsége ; a Szilágymegyei Gazdasági Egyesület ; Szolnok-Dobokamegyei Gazdasági Egyesület ; a Tolnámegyei Gazdasági Egyesület ; a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület ; az Udvarhelyi Gazdasági Egyesület ; a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület ; a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület ; a Hontvármegyei Gazdasági Egyesület ; a Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyei Gazdasági Egyesület ; a Komárommegyei Gazdasági Egyesület ; a Krassószörénymegyei Gazdasági Egyesület ; a Máramarosmegyei Gazdasági Egyesület és a többi megyei gazdasági egyesületek is.

Résztvettek még az ünnepélyen a vidéki hitelszövetkezetek és gazdakörök képviselői, továbbá a »Hangya« kötelékébe tartozó fogyasztási és értékesítési szövetkezetek kiküldöttjei.

A leleplezési ünnepélyre egybesereglett küldöttségek elhelyezkedése után a »Budapesti Polgári Dalkör« férfikara a Himnusz elénekkelésével nyitotta meg az ünnepélyt, mely után Dessewffy Aurél gróf a szoborbizottság nevében a következő beszédet mondotta :

Tisztelt ünneplő közönség ! Összegyűltünk, hogy lerójjuk kegyeletünk adóját Károlyi Sándor gróf emlékének ; ő évtizedeken át a gazdatársadalom felbresztője, vezére volt, istápolója, mondhatni apja összes gazdatársadalmi mozgalmainknak. Az elismerés és hála érzelmeitől indítva, az Országos Gazdasági Egyesület ezen nagy jótévőjének bekövetkezett elhunytakor, 1906-ban elhatározta, hogy emlékének egy szobrot emel. E célból egy szoborbizottságot alkotott kebelében és akkor fordultunk a gazdák összességéhez, hogy adakozzanak e célra. A felhívásnak meg is lett a maga eredménye. 60.000 K gyűlt össze, minek folytán Stróbl Alajos művészt bízta meg a bizottság a mű megalkotásával, ki feladatának dicséretes módon felelt meg.

En ez alkalommal Károlyi Sándor gróf jellemére és működésére csak néhány vonással kívánok rámutatni. Ő egy régi, igazi magyar nemes törzsnek volt sarja, a ki a kornak, melyben élt, fejleményeit felfogva, azon irányzatnak szentelte életét, hogy a mindent nivellálni akaró kultúra terjedésével egyidejűleg, honfitársait és főleg a nemzetnek a leggyengébb osztályát, a kisebb egzisztenciákat, a kisembereket a szövetkezés különféle mód-

házban lakik, de gazdasági épületei olyan modern paloták, a melyek bámulatba ejtik a szemlélőt. Nagyszerű berendezésű, körüljárható, kétsoros istállójában 48 drb tarka ökör hizik. Itt is feltalálható minden, a mit Moosseréknál láttunk, sőt felülmúlja ezeket abban, hogy modern trágyatelepe cserépfedéllel van ellátva, hogy a nap perzselő sugara és a légköri csapadék kárt ne tehessen a jó gazda »kínesei ládjában«.

En azt hiszem, a tiz. ujjamon meg lehet számlálni, hogy Magyarországon hány gazdaságban védelmezi a trágyatelepet fedél a hóé és eső kilugozásától.

Reiss András, földmives iskolát végzett gazda, 33. szám alatt lakik és 36 holdon gazdálkodik. A felsoroltakkal mindenben meg egyező major udvarában igen becses berniszimenthali tehenészetet láttunk, melyek kö-

zül egy 4 éves fejős tehén 800 kg. élősúlylyal bir. A tenyészet Pozsony megyéből veszi eredetét.

Francz Mihály gazdaköri elnöknek 32 k. h. birtoka van. Belső gazdaságában olyan példás rendet, okszerű és értékes berendezést, felszerelést tapasztaltunk, a mely tisztességet szerezne minden gazdaköri elnöknek.

A népies gazdaságok között legutoljára a Wagner nyugalmazott tanító majorját tettük tanulmányunk tárgyává. Az alig 35 éves, hatalmas termetű, kiváló tanító lemondott nevelői hivatásáról, hazajött a szülői birtokra parasztnak, hogy gazdai tudását és szenvedélyét a maga és a köz javára értékesítse. Összevissza 64 holdas tagja van és ezen kisbirtokról hihetetlennek látszó üzleti eredményekkel számol el. Évenként elad átlag 8 vagon gabonát és mindennek dacára állandóan

hizlal 40 drb, 8—10 mázsás tarka ökröt, a melyeket a drezdai és müncheni mészárosoknak szokott eladni. Gazdasági tenyészmárhája is sok van, 50—100 drb yorkshirei sertést hizlal és mégis ezen nagy állatlétszám tömeg takarmánya a saját birtokáról kerül ki, csupán a korpát, olajpogácsát s a répaszelet egy részét vásárolja. Ezen adatok hallatára elképzelhető, hogy milyen átlagtermései lehetnek Wagnernek ?

A feltűnő szép uri lakás és modern gazdasági épületek közül nagy méreteivel kiválik a 6 m. széles és 20 m. hosszú betonpadozatu szekér- és gépszín, melynek padlása egyuttal magtárnak van berendezve.

(Folytatjuk.)

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
Kisarankás

LÓHERGÉ

és
LUCERNA-

magot

vásárol

a legmagasabb árakon

HALDEK

magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. ténsege udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

jai által mintegy felvértezze, ellentálló képességüket fejlessze a szabad verseny jelszava alatt, őket kizsákmányolással fenyegető áramlat ellen. Mig azelőtt a történelem tanúsága szerint, a nemzetek fennmaradása és uralma a harcmezőn dőlt el, napjainkban az anyagi jólét és boldogulás megteremtésén mulik azoknak jövője és fennmaradása. amint Károlyi Sándor már 17 éves korában a szabadságharc alatt a Károlyi-huszárezredben vállalt szolgálatot, hogy hazájának fennmaradásáért harcolva, nemzeti érzelmeinek adja tanujelét, ugy ezen vonás életének későbbi éveiben is, őt minden tetteiben is irányítja.

Legélénkebb tevékenysége 1879-ben a Köztelken és a 80-as években a gazdakörben jut kifejezésre. Ő kezdeményezte az OMGE. kebelében lefolyt első nagy ankétet, gazdasági bajaink felderítése tárgyában. Ez volt a gazdasztály felébredésének első lépése, ezután következett később, az országos kiállítással kapcsolatban, az általa oly hévvel létrehozott 1895-iki nemzetközi gazdakongresszus, melyből indult ki egyrészt a középeurópai vámuunióra irányuló törekvés, másrészt a gazda személyi hitelügyének szervezése és javítása, szóval a szövetkezeti mozgalom. Magyarorszag akkor kapcsolódott bele abba a nagy európai mozgalomba, mely megdöntötte a gazdasztály kárára sokáig fentartott elméletet — az ugynevezett tultermelési elméletet, mely azóta sem tudott többé feltámadni. Károlyi Sándor munkássága akkzr már azt lehet mondani egész Európaszerte elismerésre talált.

A nemzeti munka védelme, az emberiesebb eszmények megvalósítása, a gyengébbek érdekeinek felkarolása, szóval a praktikus altruisztikus irány érvényesülése számos ujabkori intézményeinkben nézetem szerint Károlyi Sándor munkálkodásának volt nagyrészt folyománya és következménye.

Az ő közéleti működése egy fáradhatlan buzditás volt az utolsó 30 éven át az általam jelzett irányban minden téren, mi a gazdák érdekköréhez tartozott s a cooperatio terjesztésének igazi apostola volt ő. — A pest megyei első hitelszövetkezet után fejlődtek később a hazai többi szövetkezetek, a Hangya, az Országos Központi Hitelszövetkezet és ma közel 3000 szövetkezet hirdeti, hogy a mag, mely oly nehezen kelt ki, egy sokfelé szétágazó gyökérrel ellátott, mindinkább erősödő szervezetté nőtte ki magát.

Mi szerény munkatársai és követői, kik évek hosszu során át az elérhetőnél is többet kívánni akaró, agitatori szelleme által buzditva és lelkesítve, oldala mellett küzdöttünk, nemcsak szívünkben kell emlékét megőrizni, de tovább is követni akarjuk azon irányt, melyet ő kijelölt és hisszük, hogy az egész magyar gazdaközönség, mely rokonsze nvel fogja gróf Károlyi Sándor nemes alakját érezbe öntve látni és későbbi nemzedékeknek mutathatni, hogy minél többen kövessék az ő hazafias példáját.

Végül az itt körünkben jelenlevő földmivelési miniszterhez volna néhány szavam. Ő volt Károlyi Sándornak éveken át igazi munkatársa s az altruisztikus gyakorlati rányzat végrehajtója, megtestesítője, mező-

gazdasági érdekeink védője és azoknak valóban érvényt is tudott szerezni ott, ahol arra szükség volt. Erdemeit e részben most nem kívánom felsorolni, de azt hiszem, hogy ezen a helyen a gazdasági muzeum területén, mely szintén az ő páratlan alkotása, Károlyi Sándor szobra és emléke nem lehetne méltóbb kezekre bízva, mint a midőn azt, az ő, Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter gondozásába ajánlom, egyuttal felkérem őt, adja meg az engedélyt a szobor leleplezéséhez.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter jelt adott a lepel eltávolítására. Azután az általános megilletődés hatása alatt a következőket mondotta:

»Mélyen meghatva veszem át a szobrot Nagyméltóságodtól, a Mezőgazdasági Muzeum területén. Olyan hűséggel és kegyelettel fogjuk a szövetkezeti ügy apostolának és a szociális munka uttörőjének, a magyar gazdák vezérének szobrát minden időkhben megőrizni, a mily híven és önzetlenül Károlyi Sándor gróf mindvégig a magyar földet szolgálta, Boldog vagyok, hogy e szobrot épp Nagyméltóságodtól vehetem át, a ki a megdicsőültnek egy emberöltőn át hű vezértársa volt s a kinek a gondviselés azt a nemes hivatást szánta, hogy Károlyi Sándor szellemét, eszményét és irányát éltesse tovább. Felette megtisztelő rám nézve, hogy a magyar gazdatársadalom legféltettebb kincsét, ünnepeit vezérének szobrát a földmivelésügyi miniszterium felügyelete alatt álló Mezőgazdasági Muzeumra bizza. E szoborral szemben Árpád kori műemlékünk, a jáki templom arra figyelmezteti a magyar gazdát, a ki verejtéke jutalmát az ég áldásától várja, hogy Istenét soha meg ne tagadja és el ne feledje. A szobor környezete a Mezőgazdasági Muzeum, mely dióhéjban Magyarország ujjabb gazdasági haladását és fejlődését tünteti fel. Károlyi Sándor grófnak erős jogzime van ahhoz, hogy szobra itt legyen elhelyezve, mert a mi haladásunk és fejlődésünk az ujjabb korban mutatkozik, abból a maga osztályrészét Isten és ember előtt becsületesen kivette. A koszorus író azt mondja, hogy: »A mi eltűnt, vissza nem jő, de a ki tündökölve ment el, fénye visszasugárzik«. Az ő emléke, fénye sugározzék vissza a magyar földre, a magyar gazdára, a magyar hazára időtlen-időkhig!«

A Darányi beszédét követő tapsvihar elcsendesülése után Máté Tóth Jenő, az Országos Széchényi Szövetség tagja szavalta el Bárd Miklós *ünnepi ódáját*.

Az ünnepi óda elhangzása után kezdetét vette a küldöttségek koszoruinak elhelyezése.

Elsőül a magyar országgyűlés főrendiháza nevében Dessewffy Aurél gróf tette le a koszorut; utána a képviselőház részéről Bernát István dr.; az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében Bujanovics Sándor. A gróf Károlyi-család nevében: Károlyi Mihály gróf. A földmivelésügyi miniszterium és a kormány nevében Darányi Ignác a következő szavak kíséretében tette le a koszorut: »Menj, fáradt veterán, egy nemzet látta halálad! Harczban elesni dicső!«

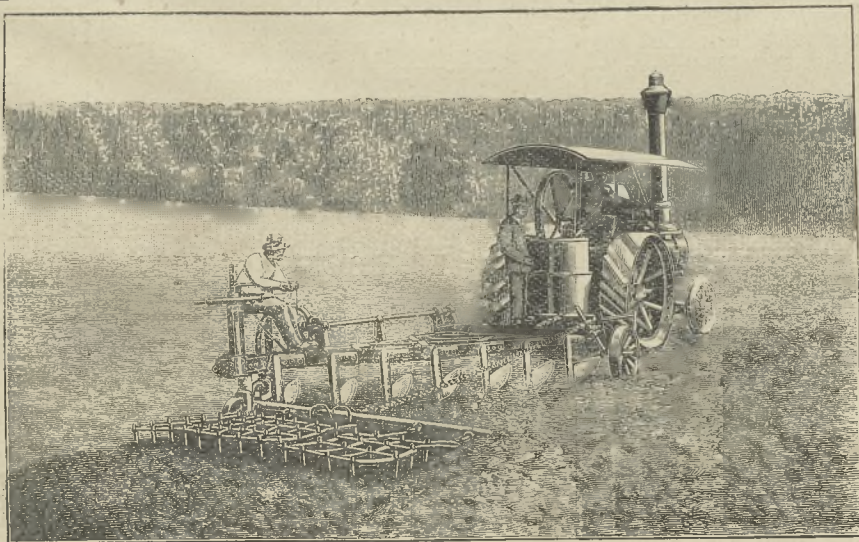
A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete nevében herczeg Esterházy Miklós. A Gazdák Biz-

tosító Szövetkezete nevében gróf Zselénszki Róbert. A Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete nevében Szilassy Zoltán. A Bund der Landwirte nevében Joachim v. Levetzow. A szerb szövetkezetek szövetsége részéről. Avramovic. A Nemzeti Kaszinó nevében Széll Kálmán. A »Hangya« igazgatósága nevében örgróf Pallavicini Ede. Az Alkotmánypárt nevében Szilassy Zoltán. Pestvármegye törvényhatósága nevében Fazekas alispán. A Mezőgazdasági Muzeum nevében Sabrossy-Kapeller igazgató. Budapest székesfőváros nevében Melly Béla. A »Háztartás« fogyasztási szövetkezet nevében Ivánka Oszkár. A »Hangya« tisztviselői nevében Balogh Elemér. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület nevében báró Bánffy Ernő. Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület nevében Zselénszky Róbert gróf. A Bács-Bodrogmegyei G. E. nevében Falcioni Nándor. A Debreczeni G. E. nevében Rickl Antal. Délvidéki Földmivélők G. E. nevében Blaszkovics Ferencz. Esztergommegyei G. E. nevében Gyapay Pál. Fejérmegyei G. E. nevében gróf Esterházy László. A Gömör-Kishontmegyei G. E. nevében Szentiványi Árpád Hontmegyei G. E. nevében Ivánka István. Hevesmegyei G. E. nevében Kállay Zoltán dr. Máramaromgyeai G. E. nevében Nyegre László. Nyitra-megyei G. E. nevében Mezey Gyula. Pozsonymegyei G. E. nevében Bartal Aurél. Tolnamegyei G. E. nevében Jeszenszky Andor. Torontálmegyei G. E. nevében Csekonic Endre gróf. Zalamegyei G. E. nevében Hertelendy Ferencz. Nyugatmagyarországi Földmivélők nevében Giesswein Sándor. Budapesti Országos Első Gyermekekmenhely-Egyesület nevében Novák Lajos. Kolozsvári gazdasági akadémia nevében Sztankovits János. Az egyetemi ifjuság Országos Széchényi-Szövetsége nevében Marsall F. Ujpest-Rákospalotai Athlétikai Club nevében Toperczer Lajos. Debreczeni G. E. Ifjusági Egyesület nevében Kaffka Dezső. Ujzsászi Fogy. Hitelszövetkezet nevében Hirling János. Zsibói fogyasztási szövetkezet nevében Vaska Gyula. Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége nevében Hans Müller. Koszorus helyezettük még a következő egyesületek és testületek: Barsmegyei G. E., gróf Károlyi-uradalom tisztikara, Föt község, Derekegyháza község, Antonováczi Hitelszövetkezet, Hajdudorogi Hitelszövetkezet, Parád községi Fogyasztási Szövetkezet, Komáromi Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezet, Szilágymegyei Gazdasági Egyesület.

A koszorus elhelyezése után a budapesti Polgári Dalkör férfikara a Szózatot énekelte el, mely után a leleplezési ünnepély véget ért.

7. A Károlyi-emlékserleg felavatása.

A Károlyi-szobor leleplezése után az ünnepelő közönség az Erzsébet-köruti Gambrinus-étterembe vonult, a hol a gazdatársadalmi kitüntetések és a nagyszámu közönség között Darányi Ignác, Apponyi Albert, gróf és Zichy Aladár gróf miniszterek, Mezősy Béla államtitkár, Bujanovics Sándor v. b. t. t., azonkívül Dessewffy Aurél gróf, továbbá Hans Müller, a Nemzetközi szövetkezetek központjának kiküldöttje, stb. is megjelentek, hogy a Károlyi Sándor gróf emlékére készített díszes kiviteli emlékserleg felavatásán részt

UJ!

UJ!

UJ!

Egygéprendszerű gőzsántás.

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

vegyenek. A második fogás után *Darányi Ignác* földmivvelésügyi miniszter a következő beszéddel avatta föl:

»Igen tisztelt Uraim! Károlyi Sándor gróf emlékének és a Károlyi-serleg felavatásának ünnepére gyűltünk össze és pedig nemcsak mi magyar gazdák, hanem a szövetségi ügy európai képviselői is megjelentek. Nekem különös szerencsém, hogy a ki az életben annyi éven át oldala mellett állhattam, gazdátársaim kitüntető bizalma folytán a kegyeletnek ily méltón áldozhatok és a Károlyi-serleggel a kezemben, először tarthatom meg az emlékbeszédet. Károlyi Sándor életének három korszaka volt. Az elsőt a család anyagi ügyei töltötték ki. Életének második szaka a magyar faj ősi fészke, a Tiszavölgynek mentesítésével telt el. Életének harmadik szaka a magyar mezőgazdaságnak volt szentelve. Felébresztette társaival együtt a magyar gazdaközönet, apostola volt a szövetségi eszmének Magyarországon, uttörője a szociális munkának, megalapítója a magyar gazdaszövetségnek. Vezér volt, anélkül, hogy forma szerint vezérré választották volna és anélkül, hogy vezérségét valaha érezte volna. Csak egy férfi volt még, a kinek érdeme jogozimot adott a vezérségre; ez a férfi gróf *Dessewffy Aurél* volt; ő azonban önzetlen jelleme nemes vonásával az első szót Károlyi Sándor grófnak mindenkor átengedte. Másoktól Károlyi Sándor gróf sokat követelt, de magától legtöbbit. Akadályt, nehézséget nem ismert, azt tartotta, hogy: »az erő akarát, mely előbb vagy utóbb, de győzelmet arat.« Pihenés nála ismeretlen fogalom volt.

Nemcsak maga dolgozott, nemcsak maga fáradt, hanem iskolát is alapított: számtalan tanítvány hirdeti az országban ma már az ő elveit. Példát adott a kitartásban és szívósságban is. Félábrával a sirban vezetett, bátorított, irányított bennünket, mint a sebesült hadvezér, a kit már hordágyon visznek, de azért még mindig osztja parancsait. Törekvéseit, céljait különben alig lehetne hitebben jellemezni, mint saját szavaival, melyeket híres gönczi leveléből veszek: »A nemzet erősödését és felvirágztatását a nép millióinak erősítésében és boldogításában kell keresnünk. Fokozni kell a gyengék erejét egyesülés által.«

Az ő hagyománya tehát, hogy ne tagoljuk szét a nemzetet, de a visszaélést üldözzük fent és alant. Kezembem e kehely, a Károlyi-serleg. A mi nesztorunk, *Galgóczy Károly*, tiszteleti tag kezdeményezésére vezethető az vissza. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület alapította e kehelyt Károlyi István gróf és Károlyi Sándor gróf emlékére, azzal a rendeltetéssel, hogy ez a kehely évenként üritessék Károlyi Sándor gróf emlékezetére. Ez eszmét bizonyítva a Széchényi-serleg adta, a mely minden évben egyszer üritetik Széchényi István gróf emlékezetére. A nagy tanítvány ugyanazon tiszteletben részesül, melyet a nagy mesternek juttatott. De a midőn e kehelyt, nem mint földmivvelésügyi miniszter, nem is, mint Károlyi Sándor gróf egyik régi tisztelője, hanem mint az OMGE évégre felkért megbizottja, felavatom. De mielőtt bevégezném szavaimat, legyen szabad Károlyi Sándor gróf végső napjaiból egy emlékeztést visszadézsem Utolsó levelében ezt írja hozzám: »Sokat voltam szenvedő, sőt most se vagyok jól, igen gyenge, kimerült vagyok; emellett bevalom, legalább is annyira bánt a haza sorsa,

mint rossz egészségem.« Ezzel azután elfogytak a levelek és a levelekkel együtt elfogytak az ő napjai is. Az Isten kegyelme és igazsága nem engedte, hogy a kimint ifju, karddal védte hazáját, mint férfit, annyit dolgozott és annyit küzdött érte és mint agg is tünődött és fáradozott, az elcsüggedve szálljon sirjába és ne vigye magával egy szabad, egy boldog és nagy Magyarország hitét és reménységét. Most már nyugodtan álmodik, szövi nagy terveit tovább... Vajha álmai valókra válnának! A Károlyi-serleget Károlyi Sándor gróf emlékére emelem!

A lendületes avató beszédet zugo tapsvihár és a cigányzenekar tuss-játéka kísérte, majd a nagytermet zsufolásig megtöltő közönség szünni nem akaró éljenzésére *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszter állott fel szólásra és a tőle megszokott közvetlenséggel megemlékezett arról a nexusról, a mely őt Károlyi Sándorhoz fűzte. Azután kifejtette, hogy ugy a gazdasági, mint a kulturális cél szempontjából első kötelesség a kisemberek törekvéseinek támogatása. Beszéde végén a jelenlevő gazdákat és azok között az elsőt, *Dessewffy Aurél* gróftól élteti.

Hatalmas tapsvihár és éljenzés követte *Apponyi* gróf szavait. Utána még többen beszéltek; a társaság pedig a késő délutáni órákig kedélyes hangulatban maradt együtt.

8. Tiltakozó népgyűlés a boritaladó ellen.

Nagyarányu tüntetés volt az, a melyet október 21-én a magyar szőlősgazdák rendeztek a Tatterszáiban. Nyolcezer szőlősgazda jelent meg, képviselve valamennyi borvidéket, a tokaj-hegyaljai, ménrsgyorki, gyöngyös-visontai, badacsonyi, verseci borvidékek népes küldöttségével. Már az első egyike volt a budaörsiek népes csapatja, élén fuvó-zenekarral, tölgyfalevele zöldgalyakkal a kecskeméti gazdák százas csoportja, *Szapanos István* országos képviselővel. Szintén százas küldöttség jelent meg *Póka Károly* polgármester vezetésével Nagykorösről. Külön vonaton jöttek a szekszárdiak, *Szabó Károly* országos képviselő vezetésével. A gazdasági egyesületek közül a veszprémei *Czódy Ferenc* országos képviselő vezetésével, a honti, temesi, biharmegyei, *Telegdy József* vezetésével, és a marostordai vettek részt. Az elnöki melvényen a rendkívüli sokaságban tudósítónk feljegyezte *Barabás Béla*, *Bernát István dr.*, *Szilassy Zoltán*, *Kmetty Károly*, *Molnár Ákos dr.*, *Török Kálmán* orsz. képviselők, *Szabó Zoltán*, *Dsida* fehértemplomi tanácsos, *Bokor Pál* tanácsos, a szegedi gazdasági egyesület elnöke, *Hock János* országos képviselő.

Zselénszki Róbert gróf üdvözlö a népgyűlésre felutazott szőlősgazdákat. Mikor a fillokszera elpusztította a szőlőket, a kormányunk tervszerű és nagyarányu munkaságával, melyet a rekonstrukció érdekében tett, odavezetett, hogy ma több szőlő terem, mint a filloxera előtt. Az államnak ezt a munkáját azért emelem ki, — mondja a szónok, — mert ebből azt következtetem, hogy a tultermelésnek káros következménye nagy mértékben az állami beavatkozásnak tekinthető. És ebből a helyzetből viszont az következik, hogy a kormányunk minden rendelkezésre álló módot meg kell ragadnia, hogy a borárok tulságosan ne romoljanak. A földmivvelésügyi kormány min-

dent megtett a szőlőtermelés föllendítésére. Egyik jelentős intézkedése volt *Darányi* földmivvelésügyi miniszternek (*Lelkes* éljenzés.) a borhamisítók ellen való erélyes föllépés. (Tetszés.) *Tallián Béla* miniszterségére esik az olasz borvámklauzula eltörlése. Mindkét dolog hathatós eszköz volt a borárok olyan színvonalon való tartására, a midőn a termelő még nem dolgozik veszteséggel. Azonban az ideai nagy árnyatlás még egy lényeges intézkedést sürget: a borital-adó eltörlését. (Nagy helyeslés.) A bor nemzeti ital. A borfogyasztást emelni, a pálinkát visszaszorítani, — mélyreható feladat. A belső borfogyasztás akadályja a borital-adó. (Ugy van! Nagy tetszés.) El kell törölni, mert a termelőt a deficit réme fenyegeti. Föl kell szavunkat emelni és kérésünket a kormánynak meg kell hallgatnia. Különösen az ellen kell erélyesen állást foglalni, hogy valahogy ez az adó ne adassék az állami feladatok egy részének ellátása rekompenzációképpen a városoknak és községeknek, mert ez még több visszaélésre vezetne és még súlyosabb helyzetbe juttatná a gazdákat. A mai népgyűlésen mutatkozó erő benne azt a reményt érleli, hogy az ügy diadalt arat. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Szabó Kálmán indítványára a népgyűlés elnökévé *Zselénszki Róbert* gróftól választotta meg.

Drucker Jenő bejelenti, hogy 34 város, 82 borvidék, 39 nagyközség, 27 gazdakör, 56 népkör, 4 iparkamara, 6 vendéglős-testület, 254 bejelentett küldöttség vesz részt és 30.000 aláírással ellátott tiltakozó szó gyűlt be a mai nap során. Bejelentése után előadja a szönyegen levő kérdést. A bor gazdasági termék. Nem bir tehát el oly adót, mint az ipari termék. A boradót az abszolutizmus hozta be és a szerencsétlen pénzügyi politika tartotta fenn. Reméli, hogy ez a kormány, mely oly sok jelét adta nemzeti érzésének, teljesíteni fogja félmillió szőlősgazdának rég óhaját. Már tíz év óta felszinen van a kérdés. Igérték sokat, de pozitív cselekedetekben nem tettek semmit. Olyan nagy borvám sehol sincs, mint nálunk. Franciaország és Olaszország részint be sem hozta, részben eltörölte a borital-adót. Még a sörfogyasztó Németországban is olyan felzudulás lenne, hogy a birodalmi kormány erre az adónemre sohasem gondolhatott. Borital-adó van Svájc némely kantonjaiban, a hol szőlőt nem termelnek. De még Ausztriában sem oly nagy az adó. Ime: Bécsben a borital-adó 8 korona 32 fillér. Budapesten 12 korona 92 fillér. Ausztriában a borital-adó 6 korona 40 fillér, Magyarországon 12 korona 70 fillér, Ausztriában vidéki kis helyeken 1 korona 30 fillér, Magyarországon vidéken 9 korona. Franciaországban, a hol pedig az államnak ez az adónem 173 millió frankot jelentett, 24 óra alatt eltörölték a francia képviselők egyértelmű állásfoglalására a borital-adót. Bizonyítja, hogy az állami budgetnek csak bevételeiben 1 százaléka a borital-adó. Eltörölni tehát könnyedén lehet, mert különben el se lehetne hinni, hogy az állami költségvetés reális. Ha a borital-adót el nem törlik, akkor hazamehetünk, s krumplit ültetünk. Kijelenti, hogy a szőlősgazdák a kérdést nem veszik le a napirendről, mert ennek a kérdésnek a győzelme a magyar szőlőtermelők existenciája. Ezután a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

LEGJOBBAK a

resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCZI-KÖRUT 32.

»Tekintettel arra, hogy hazánkban a bor-fogyasztás általános térhódításának legfőbb akadálya a borital-adó, mely ma már néhol a bor tényleges árát is meghaladja; tekintettel arra, hogy úgy közegészségügyi, mint közgazdasági szempontból kívánatos, hogy a mi nemzeti italunk a közéletmezésben régi helyét ismét elfoglalja; tekintettel arra, hogy sehol a világon a bort oly nagy adó nem terheli, mint nálunk, sőt a legtöbb bortermelő-államban a bor megadóztatva egyáltalában nincs, és tekintettel arra, hogy kívánságunk teljesítése nélkül nagy költséggel felújított szőlőink az előreláthatólag évről-évre növekvő termések folytán a legnagyobb válságnak néznek elébe: egyhangulag kívánják *ugy az állami borital-adónak, mint a községi pótléknak teljes eltörlését*, ilyen értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyújtanak át és végre nyomatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a borital-adó akár jelen formájában, akár leszállítva, a törvényhatóságoknak, illetve a községeknek az állam helyett teljesített szolgálatok fejében rekompenzációként átadassék.»

Bernáth Béla tetszéssel fogadott beszédben járult a határozati javaslatához, s mint a tokaj-hegyaljai borvidék képviselője, ezen a népgyűlésen vázolta a szőlősgazdák helyzetét. Molnár Imre dr. a belfogyasztás lényeges javulását várja a borital-adó eltörlésétől. Erre előléptek az egyes borvidékek képviselői, hogy hozzájárulásukat kifejezzék. Kmetty Károly az esztergomi gazdák nevében sürgette, hogy a borgazdák a képviselőket szorítsák, hogy még ez évben szólíttassék fel a kormány a törvényjavaslat benyújtására. Szabó Zoltán az arad-hegyaljai, Bokor Pál a szegedi, Szabó Károly a szegzárdi, Török Kálmán a gyöngyösi, Weber János a dunántúli borvidékek nevében járultak a határozati javaslatához. Pozsgay Miklós, Szappanos István, Engel Jakab dr., Kovács Pál, Hock János szólottak még. Kommer Ferencz a budapesti szállodások, korecsmárosok, valamint a vendéglősök országos szövetsége nevében jelentette ki, hogy csatlakozik a szőlősgazdák akciójához.

*

A baranyamegyei Dárda község népes küldöttsége tisztelettel ugyanaznap délelőtt a képviselőházban Csányi Sándor képviselő vezetésével, Wekerle Sándor miniszterelnöknel. A küldöttség tagjai kiscgazdák voltak, a kik arra kérték a miniszterelnököt, hogy a borital-adót törvényhozási uton törölje el. A miniszterelnök hosszasan beszélgetett a küldöttség tagjaival és kijelentette, hogy a borital-adó eltörlését ne kívánják a gazdák, mert az államnak mostani anyagi körülményei mellett szinte lehetetlen volna, de kedvezések útján törekedni fog a kormány a kiscgazdák helyzetén könnyíteni, mert érdekeiket szíven viseli.

9. A gazdaszövetség nagygyűlése.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta meg ma a Gazdasági Egyesület Országos Szövetsége nagygyűlését. A nagy érdeklődés okozója főleg az volt, hogy ez a nagygyűlés lett volna hivatva véglegesen határozni a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényt javaslat-tervezetről. A tárgyalás folyamán kiünt, hogy valami antagonizmusnak, erősebb nézeteltérésnek kell főnforogni, a melyet

egyelőre Hertelendy Ferenc közvetítő javaslatának sikerült elsímitani. Andrassy Sándor gróf ugyanis az előadói javaslat után azt indítványozta, hogy ne menjenek bele a részletes vitába, hanem küldjenek ki bizottságot, mely egyöntetű javaslatot dolgozzon ki s terjesszen a földmivelésügyi miniszter elé. Erős és szenvedelmes vita indult meg erről, a melyben igen sokan vettek részt. Végre Hertelendy Ferencz főispánnak ötlete némiképpen összhangba hozta az ellentéteket. Azt javasolta, hogy a nagygyűlés elfogadja a javaslatot az általános tárgyalás alapjául, a részletek kidolgozására pedig fölkéri a gazdasági egyesületek egy-egy delegálandó tagját és az OMGE. elnökségét. Ennek a bizottságnak azonban január első felében el kell készülni munkálataival. A gyűlésről a következő tudósítás számol be:

A Köztelek disztermében nagy számban gyűltek össze f. hó 22-én a gazd. egyesületek képviselői. A gyűlésen megjelent maga Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is, nemkülönben Otlyk Iván államtitkár, s kivülök számos kitünősége a mezőgazdasági mozgalmaknak. A gyűlésen Bujanovics Sándor elnökölt, a ki melegen üdvözölte a megjelent minisztert, majd Szilassy Zoltán szövetségi titkár jelentette be a szövetségi tagok képviselétét. Két gazdasági egyesület híján valamennyi elküldte képviselőjét, a kiknek száma összesen 365. A tagsági ügyek során a bácsbodrog-megyei, zólyommegyei, alföldi, szegedi gazdasági egyesületeket fölvették a szövetség tagjai sorába.

A szövetség titkára ismertette ezután a szövetségi iroda lefolyt évi működését, bemutatta az 1909. évi költségelirányzatot, majd körvonalozta a jövő évi munkaprogramot.

A tárgysorozat legérdekesebb pontjának tárgyalása következett ezután, a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet.

Bujanovics Sándor elnök kéri a közgyűlést, hogy lehetőleg az elvi jelentőségű pontok megvitatására szorítkozzék, mely után Mérey Lajos országos képviselőnek, mint az ügy előadójának adta át a szót.

Mérey Lajos bővebb előadói beszédben méltatja a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének fontosságát, melynek bevezetésében örömmel tesz eleget ama kellemes kötelességnek, hogy e törvényjavaslat előterjesztéséért Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek a szövetség köszönetének kifejezését indítványozza. Örömeinek adva kifejezést azért is, hogy Darányi miniszter e törvényjavaslat-tervezet kidolgozását oly kipróbált erőkre bízta, mint Bernáth István dr. és Rubinek Gyula. Majd a németországi gazdatársadalmi szervezetek fejlődésével kapcsolatban fejezi ki ama reményét, hogy a magyar mezőgazdasági kamarák igen fontos eszközei lesznek a magyar gazdatársadalmi élet kifejlődésének. Kéri ezért, fogadják el a javaslatot általános vita alapjául.

Andrassy Sándor gróf elismeréssel van a javaslat iránt, de indítványozza, hogy a részletes vitát mellőzzék és küldjenek ki bizottságot, a mely egyöntetű javaslatot dolgozzon ki s terjesszen a földmivelésügyi miniszter elé.

Hoyos Miksa gróf csatlakozik Andrassy Sándor gróf javaslatához, mert ily fontos kérdést nem lehet tágkeretű tanácskozáson eldönteni.

Almássy Imre gróf hasonló értelemben szólal föl. A javaslat nem mindenben felel meg a gazdák érdekeinek. Somssich László gróf nem fogadja el a javaslatot általános tárgyalás alapjául, de elfogadja Andrassy indítványát. Latinovics Pál nem fogadja el az előtte szólók érvelését. Mezey Gyula ugyanily értelemben szól. Rá mutat arra, hogy a szövetségi kiküldöttek megbízást kaptak arra, hogy a javaslatot véglegesen megvitassák. Ennek tehát meg kell történnie. Kéri Andrassy javaslatának mellőzését. Keglevich Gábor gróf Andrassy gróf javaslatát fogadja el, a mi nem jelenti a javaslat elodázását.

Desseffy Emil gróf általános helyeslés mellett mutat rá, hogy minden elhalasztó indítvány mennyire hatással van a gazda közvéleményellenesei előtt. Andrassy gróf javaslatának mellőzését kéri. Emödy József nem járul hozzá a halasztó indítványokhoz. Gulner Gyula Andrassy Sándor gróf halasztó indítványához hozzájárul.

Wittmann János, a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének elnöke, kijelenti, hogy ő mintegy 10—15.000 kiscgazda és kisbirtokos nevében meri kijelenteni, hogy ezt a javaslatot a kiscgazdák örömmel fogadják el, s ha a javaslat mielőbb törvényerőre nem emelkedik, azért a felelősséget amostani halasztás indítványozóira hárítja. Gorove László nem általános szempontból, hanem egy konkrét kifogás alapján kéri a javaslatot újabb bizottság elé utasítani. Lippich Gusztáv pártolja Andrassy halasztó javaslatát, Kállay András maga és a szabolcsmegyei gazdasági egyesület nevében szintén a halasztást kívánja. Eröss Rezső fölszólalása után

Hertelendy Ferencz tesz javaslatot oly irányban, hogy már most kimondván, hogy a közgyűlés elfogadja a javaslatot az általános tárgyalás alapjául, a részletek kidolgozására kéressenek fel az egyes gazdasági egyesületek elnökei, kik munkálataik eredményét december hónap első hetéig terjesszék a közgyűlés elé. Meskó Pál hozzájárul Hertelendy Ferencz indítványához.

Kállay András hasonló szellemű felszólalása után Andrassy Sándor gróf is csatlakozott Hertelendy indítványához. Mérey Lajos előadói tette meg ezután észrevételeit az egyes felszólalásokra és végül kijelenti, hogy előadói minőségben is hozzájárul Hertelendy Ferencz indítványához.

Bujanovics Sándor elnök erre határozatként kimondotta, hogy aszövetségi nagygyűlés: a földmivelésügyi kamarák létesítése ügyében az előadói javaslatot az általános tárgyalás alapjául elfogadja, a részletek megvitatására pedig elküldi a szövetséges gazdasági egyesületek egy-egy delegálandó tagját és az OMGE elnökségét. Ezek azonban január első feléig tartoznak munkálataikkal készszen lenni. A bizottsági tárgyalásokra meghívják az előadót és a javaslat készítőit.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Boroszló **موتور** Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

Mi az oka a földbirtok bérbeadásának?

Jaloviczky János ur e kérdéssel foglalkozván, cikkében ezeket mondja:

»A birtokosok bérbeadják birtokaikat, mert ez gonddal és fáradsággal nem jár; mert a bérbeadás okát nem abban keresik, hogy nem kapnak megbízható gazdatisztet és mert a bérlő a föld értékének 3—4%-át megfizeti. Azt mondja továbbá, hogy a bérlő tud szerezni kölcsönpénzt a gazdálkodáshoz és pedig 80—90 százalékáig a szükséges összegnek s aztán szorgalmasan dolgozik, nem restel, minden gazdasági munka iránt érdeklődni, a mi hasznot biztosít részére, minélfogva a munkások előtt is megnyílik a pénzereszt forrása, holott ugymond, ha a gazdatisztnek meg volna adva a bizalom és forgó tőke, vagy a hatalom a belátása szerint szükséges tőke előteremtésére, akkor a kevesebb fizetés, de perczentuációs kezelés mellett a gazdatiszt nagyobb jövedelmet biztosíthatna a birtokosnak, mint a mennyit a bérlő adhat.«

Én ismertem nagy uradalmat, a melyben meg volt a bizalom, a szabad kéz, a kellő forgó tőke és mindenféle jószágállomány s még sem mutathattak ki többet, mint 3% tiszta jövedelmet.

Ismertem olyan nagy uradalmat is, a melyet, mielőtt tulajdonosa bérbe adott volna, felszólította gazdatisztjeit, hogyha biztosítják őt a megkívánt bérösszeg előteremtésére nézve, átadja nekik az egész birtokot, úgy, a mint van: forgó tőke, jószágállomány stb. vel egyetemben, mintha bérlők lennének.

Nem merték elfogadni az ajánlatot, pedig a bérlők szemlátomást gazdagodtak az általuk azelőtt nem is ismert birtokon.

Ismertem oly nagy uradalmat is, a melynek gazdatisztjei nem engedték az általuk kezelt birtok bérbeadását, hanem biztosították a megígért haszonbért, illetve az ennek megfelelő összeget s tovább dolgoztak úgy, mint azelőtt tették.

A főtiszt, a ki ezután is megmaradt dirigensnek, panaszkodott, hogy nagy fába vágta fejszéjét s hogy igen kemény a dió.

Azóta évek multak el s a gazdasági viszonyok sem lettek kedvezőbbek, sőt rosszabbodtak. Ugyanis nem változott meg a klíma, de felütötte fejét az agrárszocializmus is és drágább lett a kézi munkaerő, a cseléd stb.

Nos, mit gondol Jaloviczky ur, hogy a mai viszonyok között több bátorság szállaná meg az igen tisztelt gazdatiszt kart a birtokos által tett hasonló ajánlat alkalmával és most nem volna-e keményebb dió vállalkozni arra, hogy a kockázat viselése mellett a földbérlet garantírozassék, mint volt ez 15—20 évvel ezelőtt, a mikor se szocializmus, se sztrájk, se sertésvész, és kolera stb. nem volt? Ha komolyan, mindenféle esélyek mérlegelésével gondolkodik a mondottak felett, alig hiszem, hogy velem egy véleményen

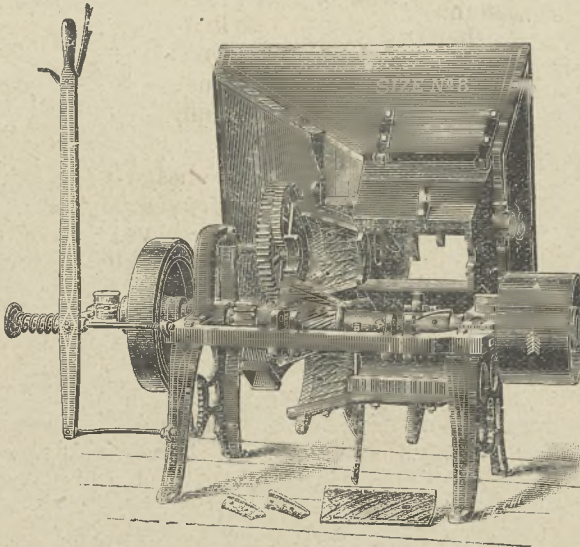
nem lesz az iránt, hogy igenis csak ott, abban a gazdaságban lehet boldogulás, a hol a munka és tőke párhuzamosan haladhatnak egymás mellett. Minthogy pedig a gazda szellemi irányítója a gazdaság menetének, a mely teljesen meddővé válik a munkás fizikai ereje nélkül, a gazdatársadalomnak első, legfontosabb feladata ezzel a körülménnyel számolni s oly módozatokról gondoskodni, a melyek a fennálló differenciák kiegyenlítésére legcélszerűbben beválnak s csak miután ezen, mindenkinek sok fejtörést okozó nehéz probléma megoldott, állhatunk elő olyan ideákkal, mint a minőkkel cikkirő is előállott; mert hiszen elvitázhatatlan tény az, hogy igen sok birtokos még gondolkozni is lusta, tanulni és világgal haladni képtelen, a mint tagadhatlan az is, hogy ures kamarának bolond a gazdasszonya, s így forgó tőke hiányában, egetverő tudományával is meddő marad mindegyik gazda törekvése; de a mint mindez igaz, úgy igaz az is, hogy olyan korszakot élünk, a mely elkerülhetlenül szükségessé teszi a régi rendszer megváltoztatását s egy, a mai kor szellemének megfelelő újról való gondoskodását, a mit tenni ha elmulasztottak, jogosan legfeljebb csak tehetetlenségünk miatt nem okozhatunk, de sikertelenségünk miatt nem okozhatunk senkit.

Különbömben mint a szövetkezési eszme barátja és propagátora, a mezőgazdasági munkáskérdés megoldását illetőleg legközelebb lesznek bátor nézetet vallani, e cikkben foglalt egyes pontokra pedig adandó alkalommal még visszatérni.

Mándi Márton Zsigmond.

A »Combination«-féle daráló.

A takarmánykészítő gépek között igen fontos a daráló s a többinél is nagyobb figyelmet

122-ik ábra. »Combination« amerikai daráló-gép.

érdemel, mivel a kifogástalan daráló sokkal ritkább, mint a jól működő szecsavágó, repavágó. Ennek oka a daráló bonyolultabb szerkezetében rejlik és abban, hogy az őrlőfelületeknek jó anyagból és helyesen való készítése igen nagy feladatot ró a gyárosra.

A »Combination« amerikai daráló haladást jelent e térem.

Meg kell róla említenünk, hogy nemcsak szemes termény, hanem csöves tengeri darálására is alkalmas.

Áttérve a daráló leírására, a legfontosabb kérdés az, hogy milyen alakúak és milyen anyagból vannak az őrlőfelületek? Hogy általában a kövek, vagy pedig a fémfelületek előnyösebbek-e, erről már sok szó folyt és ezt a kérdést határozottan eldönteni nem is lehet. Annyi bizonyos, hogy a takarmánykészítésnél a fémhengereknek az a főelőnye, amely a műmalmászatban megbeesülhetnek, t. i. hogy az őrlési út igen rövid, nem érvényesül. Viszont a köveknek az a nagy hátrányuk van, hogy gyorsan kopnak. Persze, ha a fémfelületek rossz anyagból valók és a reczés helytelen elvek szerint készül, ezek éppen olyan gyorsan, vagy talán még gyorsabban kopnak, mint a kövek s így ez az előnyük megszűnik. Ezért a legfontosabb kérdés az, hogy az őrlőfelületek alakja és anyaga helyesen van-e megválasztva? Erre

a »Combination«-darálónál csakis igennel felelhetünk.

Az őrlőfelület egy kupos tárcsából és egy kupos köpenyből áll. Különleges vasból készülnek, a felületek aczelkeménységű és igen szép, határozott élekkel bír az öntés. A felületek nem érintik egymást s így minden káros hatás nélkül üresen is futhat a daráló, a mi a kövekkel bíró malmoknál már nagy kopást idéz elő. A kupos felületnek előnye az is, hogy igen nagy felületen őrl el egyszerre és így a daráló teljesítőképessége is ennek megfelelően nagy.

Az etetőszekrényeknek is van egy nagy előnyük. Ez pedig az, hogy kétféle vannak osztva, úgy, hogy abban az esetben, ha csövestengerit szemes terménnyel keverve akarunk darálni, a két terményt az etetőszekrény két rekeszébe külön-külön adagolhatjuk és a szemes termény beömlési nyílásának változtatása által a keverés arányát tetszésünk szerint választjuk meg. A választófalat természetesen ki is vehetjük, ha csak egyféle terményt akarunk darálni. Az etetőszekrény felső éle kb. 1 méternyire van a földtől, úgy hogy az etetés kényelmesen történhetik.

Azt alig kell említenünk, hogy a daráló egész szerkezete amerikaiasan praktikus. Az állvány erős és egyetlen öntvényből áll. A szekrény alsó felét (kivéve a kisebb típusokat), egy szeg kivévése által le lehet eresztetni, a felső felét hátrahajlítani. Ezáltal az őrlőfelületeket ki lehet cserélni, anélkül, hogy a csapágyakat helyükből kimozdítanók.

A főtengelyen, amelynek egyik végén van a hajtósziptárcsa, ül a kupos őrlőtárcsa és ugyanerre a tengelyre vannak a spirális tépőkések erősítve, még pedig a garat alatt. E kések kitűnő szerszámaczelből készülnek; levehetőek s így ha már tulságosan elkoptak kicserélhetőek, vagy ujjakkal kicserélhetőek. Igen nagy előnye e darálónak, hogy az a mélyedés, amelyben a tépőkések dolgoznak, külön öntvény és ugyanabból a jó anyagból készül, mint az őrlőfelületek. Ez az öntvény könnyen kicserélhető és kiköszörülhető és ezáltal hosszú ideig használható.*

Még egy czélszerű ujtás van e darálón. A tépőkések és az őrlőtárcsa között ugyanis szabályozó szerkezet van, amelyet alulról megfelelően lehet beállítani. A mely darálónál ez a szabályozó nincsen meg, annál az etetőkészülék azonnal bedugul, mihielyt a hajtóerő a normálnál kisebb. Itt ettől nem kell félni, mivel a darálódó anyag mennyiségét mindig a meglévő hajtóerő nagysága szerint lehet szabályozni.

Ezenkívül természetesen el van látva e daráló egy szabályozóval, a melylyel a kupos tárcsát a kupos köpenyhez közelebb vagy távolabb lehet állítani és ezáltal a dara finomságát szabályozni. Ha véletlenül nagyobb, kemény tárgy kerül az őrlőfelületek közé, nem történik törés, sem a daráló nem áll meg, csak a kupos tárcsa távolodik el a köpenytől, hogy az idegen tárgy akadály nélkül áteshessék.

A »Combination«-daráló elevátorral együtt is kapható.

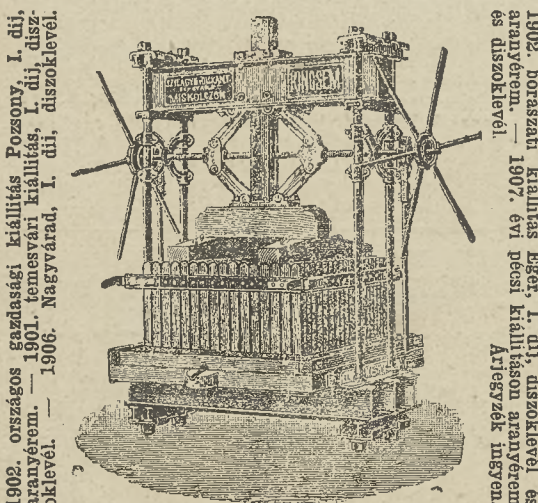
A 4. számú »Combination«-malom óránként 2—300 kg. csövestengerit darál. Szemes terményekből, a szerint, a mint nedvesebb vagy szárazabb az anyag, 450—1200 kg.-t darál. 6—8 lóerejű motor szükséges a hajtásához. Ára 650 K Budapesten.

A 2. számú daráló óránként B. Kemény József ur kísérletei szerint 120—210 kg. csövestengerit, vagy 150—200 kg. szemestengerit, árpát, zabot, stb. darál, 4—8 lóerejű motor hajthatja, járgányhajtásra is alkalmas. Ára Budapesten 520 K.

Ezek, valamint más nagyságú »Combination«-daralók beszerezhetőek a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezetek«-nél, melynek géposztálya szívesen szolgál bármely felvilágosítással.

* A nagyobb típusoknál a főtengelylyel párhuzamosan felette egy másik tengely van elhelyezve, a melyen az előtörő ujjak vannak s csak ez előtörőből kerül a termény a tépőkésekhez.

BORSAJTÓK.

1902. borsászati kiállítás Eger. I. díj, díszoklevél és aranylevelem. — 1907. évi pécsi kiállítás aranylevelem és díszoklevél. — 1906. Nagyváradi. I. díj, díszoklevél. — 1906. országos gazdasági kiállítás Pozsony. I. díj, aranylevelem. — 1901. temesvári kiállítás. I. díj, díszoklevél. — 1906. Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja” és „Aczelorsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. — Legújabb Rákóczi- rendszerű kettős kosaru sajtók, préseléshez. Főelőnye: A must sohasem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Oriási erőfelfejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető! — Szőlőzúzók és bogyzók! „Villám” legújabb centrifugális bogyzó és zúzógépek.

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolcson.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
A gazdák nagy hete	743
Tárca. Udvarhely megyei székelyek tanulmányi kirándulása a Brassó megyei barcasági szászoknál. — Czirmes Bálint	744
Mi az oka a földbírtok bérbeadásának? — Mándi Márton	750
Zsigmond	750
A „Combination“-féle daráló	751
Könyvismertetés	751
Bosznia külső kereskedelme.	
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Berni tehenészet felállítása. K. K. — Hagymarothadás. Sz. A. — Mit tegyek megfagyott répámmal? L. J. — Hidak pótlása cement átereszekkel? N. P. — Napraforgómag beszerzése. N. P.	
Feleletek: Sertéshizlalás burgonya-korpa és tengeri darával. P. — Pulykák sulya. B. G. F. — Mily baromfit kedvel a baromfi-kereskedő. B. G. F. — Répalevelek vermélése. P.	
Hírek	752
Apró szakközlemények	752
A felszínes foszfátzás hátránya. — Tisztán tenyésztett borcerjesztő.	

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felkérjük azon t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése október hó 1-ével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 korona.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

A „Gazdasági Lapok“
kiadóhivatala.

KÖNYVISMERTETÉS.

Bosznia külső kereskedelme. Bosznia és Herzegovina 1907. évi külső kereskedelmi áruforgalmának főeredményei cím alatt a szerajevói országos kormány által kiadott közlemény, hasonlóan az előző évek ily tartalmú kiadványaihoz, mindenen előtt a vonatkozó statisztikai anyag összegyűjtésének és földolgozásának módját ismerteti, a mely tekintetben, a korábbi gyakorlattal szemben, lényeges változás nem történt. A közlemény legjelentősebb statisztikai eredményei közül kiemelendők a következők: Bosznia és Herzegovina 1907. évi külső kereskedelmi mérlege 1903. óta *ezuttal először volt passzív*. A behozatal értéke a tavalyi 109,184.522 koronáról 114,492.195 koronára emelkedett, míg a kivitel értéke ugyancsak a tavalyi 117,714.041 koronáról 112,400.703 koronára csökkent, habár másrészt ugyanis meghaladta az 1906. előtti évek kivitelének értékét. A fűrészelt áruk, Bosznia és Herzegovina legfőbb kiviteli cikke, 3 millió 17.890 mm.-val szerepelnek a tavalyi 2,967.467 mm.-val szemben, az állatkivitel azonban 1293.279 darabról, a közlemény I. részének végén kifejtett különböző körülmények közrehatása folytán 235.863 darabról szállott alá. Jelentőség tekintetében ezuttal is, mint rendszeren, ezek után sorakoznak a vas és az aszaltszilva, az utóbbi csekélyebb mennyiségben, mint tavaly, legjelentékenyebb behozatali cikkek gyanánt pedig: a liszt 489.433 mm., tengeri, a pamut és pamutárúk, a ruházati és pipereárúk, a gyarmatárúk stb. jelentkeznek. A behozatal emelkedett: ásványolajból, cukorból, vegyszeti segédanyagok-

ból, déli gyümölcsből, gyűjtőárúkból, papirosból, csont- és jutaárúkból. Az 1903—1906. évek behozatalából, az 1907. évi adatok még nem állottak rendelkezésre, magyarországi származású árukra 39—32 százalékos esik, míg a kivitelnek 20—22 százaléka irányul Magyarország felé.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Berni tehenészet felállítása.

Berni tehenészetet óhajtok felállítani. Hol szerezzem be az anyagot, milyen évi tejtermelésre tehetek velők szert? K. K.

Kérdés. Hagymarothadás.

Daczára a száraz esztendőnek, minden hagymám összerothadt. Az ültetésre makói dughagymát használtam. Sz. A.

Kérdés. Mit tegyek megfagyott répámmal?

Négy centiméterre megfagyott a föld. A földben maradt répa a felszínen elfagyott. Mi volna a teendő a répa megmentésére? L. J.

Kérdés. Hidak pótlása cement átereszekkel.

A hidhoz szükséges tölgyfák beszerzése mind nagyobb nehézségekkel járván, cement átereszeket óhajtok gazdaságomban, a korhadó hidak pótlására használni. Mibe kerülnek e cement átereszek? És hol kaphatók? N. P.

Kérdés. Napraforgómag beszerzése.

Napraforgómag hol kapható és mi az ára? N. P.

Felelet. Sertéshizlalás burgonya-korpa és tengeri darával című kérdésre.

Kérdésttevő előhizlalást akar végezni apró főtt burgonyával és folytatni kukorica darával. Az árpa drága levén, a burgonyához buza-korpát akar adni. Azt kérdezi, hogy várható-e jó hizlalási eredményt a korpától? A válasz erre csak az lehet, hogy a buza-korpa burgonyával együtt a hizlalás első időszakában helyén lehet, de ne várjunk tőle oly hizlalási eredményt, mint az árpadarától. A korpában több a nyers táplálék, de nem oly jól emészthető, mint az árpában. A mint a zsírrakodás periodusa bekövetkezik, akkor a korpával már nem boldogulhatunk és akkor a tengeridarához kell nyulnunk. P.

Felelet. Pulykák sulya című kérdésre.

Kérdésttevő azon sulyra vonatkozólag intéz kérdést, melyet a pulyka-kereskedelem megkíván és állítólag a pulykák sulya 7 kg.-on túl ne menjen.

Nagy sulyu pulykát egyes-egyedül az angliai kereskedelem kíván meg. Az oda menő pulykák sulya határt nem ismer, mert hiszen a nagytestűség és a nagy peccsenye az angolok ideálja. Már más elbírálás alá esik, valjon a kényes inyencz izlésének és más piacoknak a durva rostos és izetlen hus megfelel-e? Az angol konyha és izlés különben e tekintetben nem kényes. Hogy kimutathassam, milyen sulyu pulykával tenyésztene Angliában, annak példájaként felhozom, hogy a 45 lbs (20 kilós) bronzpulyka-bakok és 17 kilós tojók tenyészkonkúzióban nem a nagy ritkaságok közé tartoznak. Megkérdendő tehát, valjon az exporteur hova szánja állatait. Ha Angliába úgy megfizetheti a nagytestűt ugyanoly árban, mint a kisebbtestűek kg. árát.

Más elbírálás alá esik a Németországban, Ausztriában és a belfogyasztási piacokon eladott pulykák sulya. Ezeknél a kisebb suly nagy szerepet játszik, mert a fogyasztók zömét

mindig a kisebb családok és a vendéglősök képezik. Nagyobb összeget egyszerre a háziasszony nem igen szeret kiadni, a vendéglős pedig inkább alkalmi peccsenyének, lakomák alkalmával tekinti a pulykát. Ezek az 5—7 kilóig terjedő pulykákot kedvelik. A fajták és a hús minőségét is nézik. Ausztriában legkedveltebbek, mert husuk a legfinomabb, a vörös (boszniai) a Horvátország és Szlavoniában még feltalálható és valamikor nagyban tenyésztett fekete francia pulykák maradványai, ugyszintén a Styriában divó kék pulykák és csak azután jönnek a mi fehéreink, míg a nagytestű bronz pulykák ott kelendőségnek alig örvendenek.

Kérdésttevőnek ajánlom, ha nagyobb számú és sulyu pulykái vannak, nem a közvetítő kereskedelem alantós forumaival szóba állani, hanem a nagyobb exportcégekkel közvetlen összeköttetést keresni. B. G. F.

Felelet. Mily baromfit kedvel a baromfi-kereskedő című kérdésre.

Ha kérdésttevő parlagi (magyar) Orpington-keresztet üz, korántsem csodálkozzon, hogy ellenök a kereskedelemnek kifogásai vannak, mert, mint már előbbi, a pulykánál adott válaszomban említém, a fogyasztók zömének a nagysulyu baromfi nem felel meg. Tehát ismét oda lyukadunk ki, hogy ez csakis Anglia részére alkalmas, mert ott egy nagy, izléstelen husu baromfit szeretnek az asztalon látni, a melyet uri házban meleg sonkával szerviroznak, valószínűleg a hus rossz ízének enyhítése végett. A jelenlegi irányzat az Orpington jegyében áll. A közvetítő kereskedelem a nehéz eladási kalamitások miatt, no meg a jó nagy sulyu esontja miatt nem kedveli és így nem értékeli is úgy, mint a közepsulyut. Hasonlólag ugyanazt ajánlom, mert helyzete ezt kívánja, hogy mint az előbbi kérdésttevő egy nagyobb, Angliába gravitáló export-czeggel tartsa fenn összeköttetéseit. B. G. F.

Felelet. Répalevelek vermélése című kérdésre.

A répaleveleket úgy a mint vannak, tisztán legjobb bevermelni a szokásos vermélési eljárások szerint. Ha nagyon nedves a répalevél

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek idei második sorozata f. é. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Arankamentes lóhere- és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPEST.

— a mi az idén elő nem fordul — akkor tanácsos szárazabb nedvfölszívó anyagokkal, pl. pelyvával elegyesen eltenni. Akár veremjük, akár zombolyázzuk a répalevelet, mindkét eljárás jól megy. Ugy halljuk, hogy e hét derekán bekövetkezett 6—8 fokos hidegekben a répalevelek elfagytak. A fagyott levelek eltávolítása csak oly módon eszközölendő, mint a nem fagyottaké.

P.

HIREK.

A váratlanul beköszöntött tél. Még az elmúlt vasárnapon nyárias meleg volt az idő, már hétfőn egyszerre kemény hideg köszöntött be. A hőmérő nappal is alig emelkedett 3—4 foknál feljebb, éjjel pedig leszállt a fagypontra alá, 3—4 fokra. Ehhez járultak a havazások mindenfelé. Ez a hideg idő kellemetlenül hatott, főleg azokra, akik a takarmányrépákat még ki nem szedték, mert a takarmányrépák földből kiálló részei megfagytak. De a cukorrépa-termelőkre nézve is nagyon kárthozó ez az idő. Az őszi szárazság miatt a répa gyökerei a földbe töredeznének és nem elég, hogy a szárazság miatt a cukorrépanak vztartalma sincs, minek folytán a 20 fokon felüli polarizál, de a súly kevés és most ehhez a törési veszteség is hozzájárul. Az őszi vetések állapota kezd kétségbeejtő lenni. A mi el van vetve, az nincs kikelve és nagy területek meg nem szánthatók és be nem vethetők. Az ország legnagyobb részében a buza sikere attól függ, hogy Szent Mihály-naptól két héttel előbb vagy utóbb a földbe kerüljön és 8—10 napra reá kikelhesen. Ez a kedvező feltétel már elmúlt. De ha a szárazság tovább tart, akkor a tavasziak alá sem lehet ősszel megszántani és ez is igen nagy hátrány. A tavalyi év megismétlődik. De tavaly október végén megjött az esők és enyhe idők jöttek utána. Ha csak az ujhód nem hozza meg az esőket, a jövőt illetőleg nagyon nehéz helyzet elé jutunk. Midőn e sorokat zárjuk azonban meg jött az eső. Hála Istennek!

Előléptetések a gazdasági hivatalban. A ménesbirtokok, gödöllői koronauradalom létszámába tartozó gazdasági tisztviselők, akik ezen általános mezőgazdasági érdekekből is fontossággal bíró és 50 millió koronát meghaladó értékű birtokok kezelésén kívül más szolgáltatásoknál is tesznek szolgálatot s a kiknek állomáshelyei ugyyszólván kivétel nélkül a kulturális központoktól távol esnek, a más hasonló fokú elméleti előképzettséget feltételező tisztviselőkkel szemben általában, de különösen a gyermeknevelés tekintetében kedvezőtlen helyzetben vannak. Darányi földmivelésiügyi miniszter ezeknek a tisztviselőknek előmenetelét kedvezőbbé óhajtja tenni s az 1909-ik évre vonatkozó költségvetésben ezen czímen 54.102 koronával többet vett fel annál az összegnél, mint a mennyi a múlt évben volt. Nevezetesen a gazdasági intézők, akik eddig csak a VIII-ik rangosztályig juthattak, már a jövő évben a VII-ik rangosztályba lépnek elő, számszerint tizenegyen. A többi fizetési osztályokban még nagyobb arányú az előléptetés. A földmivelésiügyi miniszternek ez az elhatározása a gazdasági tisztviselők között nagy örömet keltett, mert ezzel régi óhajuk teljesül.

Vám tárgyalás Romániával. E hó 20-án kezdtek meg Bécsben a román, magyar és osztrák megbízottak a tárgyalást a Romániával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés érdekében. Erre a tárgyalásra Lers miniszteri tanácsos utazott Bécsbe a szakreferensekkel.

Kiállítás ügyek. Berlinben a »Zoologischer Garten« csarnokaiban 1909. évi március hó 6. és 16-ika közötti időben általános mérsáros- és hentesipari kiállítást fognak rendezni, melyen a szakbavágó gépeket, eszközöket és segédanyagokat is be fogják mutatni. A kiállítás be fogja mutatni, hogy mily vonatkozásba áll a mérsáros- és hentesipar a gazdasági élet más ágaival és igen tanulságos bepillantást fog nyújtani a mérsáros- és hentesiparba azoknak is, akik nem tartoznak e szakmákhoz, amennyiben az üzemeket működésben fogja bemutatni. — Sabácson mezőgazdasági kiállítást rendeznek. A kiállítás

október 22—30-ig lesz nyitva. A kiállításon a következő cégek vesznek részt: a csehországi morvaországi és sziléziái »Exportverein« számos cseh- és morvaországi mezőgazdasági gépgyáros kollektív kiállításával, továbbá a Ganz és társa, Schrantz és Alfa Separator cégek.

Bolgár öntöző kertészet. A földmivelési miniszter a bolgárrendszerű öntöző kertészetnek ismertetése érdekében megbizta Jeszenszky Ignác nagyikindai ág. h. ev. lelkész, hogy a kincstári telepeken, úgymint Temes-Rékáson, Babsán, Mosnicán, Bodroglaván, Felső-Muzslán november hónap folyamán népies előadásokat tartson. Jeszenszky Ignác ev. lelkész az első volt az országban, aki bolgárrendszerű kertészet meghonosítása érdekében praktikus foglalkozott. Maga rendezett be magának egy kis telepet Nagyikindán és hat éve sikerrel dolgozik ez irányban.

Állami csemeték és oltványok. Az állami kertgazdasági tanintézetekben, földmivésiskolákban és faiskolákban termelt gazdasági és diszfák, csemeték, oltványok, cserjék, oltóvesszők és füzdugványok, eladása körülményeiről most teszi közzé a tudnivalókat a földmivelésiügyi miniszterium. E szerint a negyvenkét állami intézetben mintegy egy millió darab gyümölcs vadcsemete, mintegy ötvenezer darab gazdasági és diszfa, ugyanennyi diszcserje, nagymennyiségű oltvány és cserje eladó. Az I-ső osztályba sorozott gyümölcsfák ára darabonként 60 fillér, a gyengébb minőségű 30 fillér, az őszi és kajszinbarack-oltvány 40 fillér, a cserje darabja 10 fillér, az oltóvessző darabja 4 fillér, 1000 darab makkcsemete 10 és 40 korona közt váltakozik, a diszfák ára pedig ezrenként 10 és 30 korona között. A miniszterium egy gazdának ezer darabnál többet nem ad el. Vételi előjegyzések a faiskola kezelőknél december 15-ikéig fogadtatnak el. A földmivelésiügyi miniszter rendeletére lelkészek, tanítók, jegyzők, állami tisztviselők és földmives gazdák kedvezményes árban kapnak fákat és csemetéket. A folyamodványokat december 15-ikéig kell benyújtani és a főszolgabírónak láttatnia kell a kért oltvány gyümölcsnem darabszámát feltüntetve kimutatást. A községi faiskolák ingyen kapnak magot, csemetét, oltványt, ha ezért 1909. január elsejéig folyamodnak.

Áremelkedés a cukorpiacozon. A korán beállott hideg, fagyos időjárás nagy áremelkedésnek okozója a cukorpiacozon. A fagy különösen Németországban nagyon erős és nagyon kedvezőtlen hatással van a cukortermés eredményére. Németországban, Ausztriában és Magyarországon a cukorrépanak még körülbelül 50 százaléka a földben van. Ma azonban már nyugodtabb a felfogás a cukorpiacozonon és különösen a határidő-üzlet iránya csenedesebb, sőt Bécsből és Magdeburgból éppenséggel bágyadt irányt jelentenek, míg a többi piacokról nyugodt és tartott irányról érkezik hír.

Egy krajczár egy liter must. A korai havas világban ugyancsak irigylik a nyiri borosgazdákat, akik még a jó, verőfényes időben szüreteltek, mert ott hamarabb érik a szőlő. A termés a Nyírségen is oly bőséges, hogy sokan ekként sóhajtanak fel: Adtál Uram, termést, de nincs köszönet benne! — Ennek a fohászodásnak az az oka, hogy kevés a hordó, a mi pedig van, az drága. Öt-hat krajczárjával fizették literenkint, a mi azt jelenti, hogy egy hektoliteres hordó belekerült öt-hat forintba. A borosgazdák nemcsak a hordót, hanem a házban levő valamennyi dézsát, kádat, szapullót és teknőt is megtöltötték musttal, sőt némely furfangosabb észjárású gazda még azt is megtette nagy szükségében, hogy kikövezett, száraz *kutjába* öntözgette a hegy levét s később onnan meregette ki a mustot a vevő nagy csodálkozására. A hordószükségből még furcsább esetek is keletkeztek. A hazahordott musttal teli hordókat szép sorjában a ház elé szokták rakni. Egy helyen a duhaj legények éjjel kieresztették két hordónak a levét. Kora reggel megvizik a gyászos hirt a gazdának, a ki azonban egy csöppet sem busult, sőt ilyen örömkialtásra fakadt:

— Nem baj, legalább hordó ürült!

Egy másik gazda nagy fáradsággal szerezte be az üres hordókat, literjét hat krajczárjával. Vevő is jelentkezett a mustjára, de a vevő a mustért hordóstól együtt csak hét krajczárt ígért. Elkeseredik a nyiri magyar.

— Egy krajczár az ára egy liter mustnak?! No, anyaföld, te termetted, idd meg akkor inkább te!

Szólt és kiöntötte az összes mustot.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt héten szintén csöndes volt a vetőmagvak forgalma. E nyugalmat azonban úgy a helyi, mint a vidéki spekuláció haszonleső természetének nem felelvén meg, luczernamagra vonatkozólag nyugtalanító híreket kezdenek kolportálni, hogy a vásárláshoz ingert keltsenek. Most azt a hirt terjesztik, hogy Oroszországban jóval gyöngébb terméstről tanuskodnak az eddigi cséplési eredmények és ennek folytán néhány koronával feljebb hajtották az árt, Franciaország pedig követte ezt az irányt. Vörös löhere. Még nem tekinthető át a termés eredménye. A csehországi és franciaországi termést igen jónak mondják; ám e rendellenes évjáratban ezeknek is később lesz a cséplések ép úgy mint nálunk. Réti komócsin ára hanyatlott, mert számos a kínálat és ezért tartózkodóbbak voltak a vevők. Baltaczim kapós, iránya elég szilárd. Muharmagnak nincs kereslete. Bükköny. A mit előre is sejtettünk, azt megerősítik a jelentések, az ebbeli termés igen gyöngé és ennéb folytán 8—9 koronát szívesen fizetnek már 50 kilónként.

Jegyzések nyers áruért 100 kilogrammonként:

Luczerna világos szemű	120—135 »
Luczerna barnás szemű	110—115 »
Vörös löhere természetű arankamentes	135—145 »
Vörös löhere, mely az arankától megtisztítható	125—135 »
Vörös löhere nagy arankás	110—115 »
Bíborhere	33—36 »
Baltaczim	40—42 »

Kimutatás

a hazai nyilvános áruaktárak és szövetkezeti gabonaktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1908. október 10-től október 17-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1908. okt. hó 10-én	576984	189060	239394	204777	126937
Béta- 1908. okt. 10-től rozás/ 1908. okt. 17-ig	56086	11737	31356	17186	4621
Kita- 1908. okt. 10-től rozás/ 1908. okt. 17-ig	58682	12919	29915	12727	20873
Készlet 1908. okt. hó 17-én	574338	187876	240835	209236	110685
II. Az 1908. október hó 17-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruaktárak					
Bács	64029	6765	1764	42016	36712
Berettyóújfalú	11069	3892	7173	1102	—
Békéscsaba	12830	427	3454	2842	1721
Brassó	8410	3671	4589	6296	834
Budapest	55811	8796	11673	45137	1959
Csáktornya	20046	6190	653	1355	7392
Czegléd	6628	5363	4900	1323	498
Debreczen	8586	62149	5409	10857	—
Érmiályfalva	3146	14260	27	83	63
Fiume	26589	341	47872	15734	47075
Győr	—	204	19277	1008	—
Kába	10849	145	1048	60	36
Karozag	10639	1014	126	144	—
Kassa	8813	611	5748	7715	—
Kisujzállás	24785	1211	2808	330	2
Kisvárd	9615	17845	890	740	—
Kolozsvár	17897	677	1949	2727	20
Marosújváros	12532	80	1654	4306	46
Maros-Vásárhely	11082	102	1591	1385	—
Mátészalka	2646	3236	100	3312	—
Mezőtúr	26342	—	6824	853	—
Miskolc	17803	1412	10296	4683	—
Nagybeaskereke	35312	1145	1790	9901	103
Nagykanizsa	18700	2984	30366	2336	473
Nagyszalonta	5302	1635	1240	2412	221
Nagyzeben	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	14844	2135	2918	1028	—
Nyiregyháza	11250	26930	1571	5314	—
Nyitra	288	—	11670	315	—
Panosova	5581	—	—	150	1560
Pozsony	4651	4444	27122	985	—
Szarvas	6945	89	1418	301	—
Szatmár-Németi	19136	4362	270	7380	—
Szeged	3952	113	505	5604	—
Szoboszló	11526	96	2140	28	28
Szombathely	159	267	17124	2472	—
Temesvár	42994	1121	2391	6105	—
Versecz	10789	—	2071	3359	65
Sziszek	7585	—	339	4429	11878
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonaktárak.	21069	3892	290	1008	—

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

kar / tellen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszén-
gyapjú-

ZSÁK

kazal-
repcze-
behordási
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

„HUNGARIA“ kettős kézi kéve-
kötelek favéggel, aratógép zsine-
gek, szőlőkötöző fonál, kötéláru,
zsák-zsineg, lópokróc.

Zsák- és ponyvagár. Kölcsönintézet. Vétel,
eladás és cserélés.

Sürgőnyczim: Nagela Budapest. Vldékl telefon 35—92.

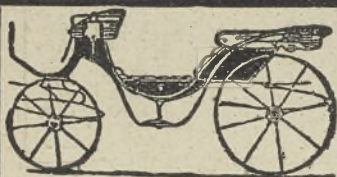
Megvételre keresek

betöltött 3 évnél nem fiatalabb, 5 évnél nem
öregebb, fekete színű, 172 cm-nél nem törpebb

félvér muraközi csődör csikót.

Hibátlan állat árának és helyének megjelölésével
ajánlatot kér

Dr. K. Tompa Arthur gazdasága
Kraszna-Horvát, Szilágy m.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

Élőfa-fecskendő

a legalkalmasabb kivitelben kapható:

Rudolf Krása Wien, VII. Kirchengasse 29.

Eladó a turkevei gazdasági nép-
iskolánál nagymennyisé-
gű erőteljes gyümölcsfa-
oltvány, gazdasági és diszfák,
darabonként 60 - 50 - 40 - 30 és 20
filléért. Nagyobb rendelésnél ár-
engedmény. Ugyancsak eladó
fajtiszta tehér orpington, fehér
pulyka, angora nyul; galambok-
ból, galléros, pávafarku, pouszli
és török galamb, továbbá aranka-
mentes luczarnag. Megrende-
lések Bedő Mihály állami gazda-
sági szaktanító címére külden-
dők Turkevére.

Szénát, szalmát

és mindennemű szálás
takarmányt eladunk
és veszünk, bármily
nagy mennyiségben.

Szilasi és Zarsa

takarmánynagykereskedők
Budapest, Rökk Szilárd-u. 3.

TELEFON 69—64.

**Istálló-
mennyezetek**
tökéletes páramentesítése,
nedves falak

gyökere száraztételre, szab.
„KOSMOS“ hornyolt aszfaltlemezrel
Kitűnően bevált.

FELVILÁGOSÍTÁST AD:
GREIF ANTAL, mérnök,
Budapest, VIII., Sajtórom-utca 10.
TELEFON. (TELEFON.)

Eredeti Felső-Innthali és
Montavouni

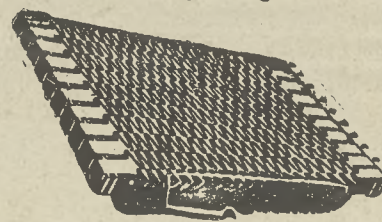
tenyészállatokat
és fejőstehene-
ket (tuberkulo-
zis menteseket)
előnyösen köz-
vetít s a vásár és árszabvány-
viszonyok felől a t. vevőknek
szívesen ad felvilágosításokat:
Anton Hell, Imst, I/Tirol.

Kertészet.

A főváros közelében, kedvelt nyaraló-
hely, kb. 7000 négyszögöl, bekerítve, 4
felszerelt kút, 150 melegágyablak, meleg
ház, lakás, istálló, 300 nemes gyümölcsfa,
200 rózsafa, stb., elegáns nyaralóval vagy
anélkül, bérbe- vagy eladó. Alkalmos
kisebbszerű tejjgazdaságra és baromfi-
tenyésztésre. — Bővebbet: „Volta“:
Andrássy-ut 83., Budapest.

„UNIKUM“ magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós!!
Nem salakosodik!
Nem görbül!!

Nagy
szénmeg-
takarítás!!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rosté-
lyokat is. A Van-Baerle-féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamosági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

RAPID kézi műtrágya-
szóró készülék.

Szabadkai. zva. 41716. szám alatt.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket

Fischl V. gazdasági intéző ur szak-
szerű kísérletezés után találta fel. — A
régóta szokásos kézi szórással szemben
előnye, hogy a munkás kezét és
ruháját nem támadja meg; a hasz-
nálatban levő nagy gépekkel szemben
előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s
hogy egy ember naponként 7—8
holdat, vetőlépésben haladva, kényel-
mesen beszórhat. A beállítható szóró-
kanál által az elszórható mennyiség
pontosan szabályozható. Ára Buda-
pesten darabonként 60.— K. Bővebb
felvilágosítással szívesen szolgálok.

WEISZ JAKAB

a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
Budapest, V., Lipót-körut 7.

Egy szőlőbirtokos sem nélkülözheti a BORÁSZATI LAPOK-at,

mely ujévtől kezdve 41-ik évfolyamban hetenként jelenik
meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati
viszonyokat ismerteti, hanem legélénkebb figyelemmel kíséri a külföldi
tapasztalatokat, újdonságokat, minden kétséget kizárólag a legsok-
oldalabb és legértelmesebb szőlészeti ujság, mely minden más
külföldi vagy hazai szaklap olvasását fölöslegessé teszi.

A „BORÁSZATI LAPOK“

a „Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületé“-nek hivatalos
közlönye. Ingyenes melléklete a „Gazdasági Tanácsadó“, mely a
mezőgazdaság minden kérdésével foglalkozik.

Minden előfizető évenként legalább két nagy színes műmellék-
letet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja
meg a szerkesztőség a beküldött tókereszekből vagy állatokból a fellépett
szőlőbetegséget vagy rovarát és ellenük való védekezést.

Laptulajdonos:

BAROSS KÁROLY örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára:

Egy évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a BORÁSZATI LAPOK ki-
adóhivatala (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.)

Sertés-eladások és vételek

legjobban és leg-
pontosabban eszkö-
zöltetnek, sovány,
ugy hizott állapot-
ban URL REZSÓ
sertésbizományos-
nál, Budapest, VIII.,
Népszínház-u. 22.
(Polgári serfözde

bérpalota). — Telefon: 97—05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

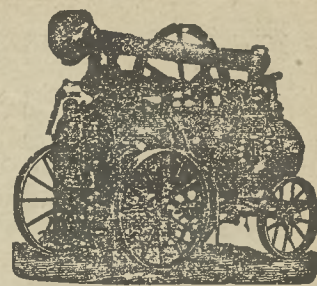
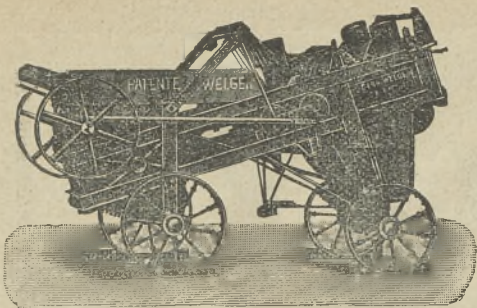
Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendel-
jen addig, míg tőlem árjegyzéket nem
kér! Gyökere oltványok ezre 140
korona Delaware ezre 100 korona.

Czim:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsősegéd, Somogy megye.

GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

AZ ŐSZI IDÉNYRE

mindennemű talajmivelő-eszközöket:

„BIPPART“ altalajekéket

„TORNADO“ kukoriczszártépőgépeket

és egyéb takarmánykészítőgépeket,

„Mosoni Drill“

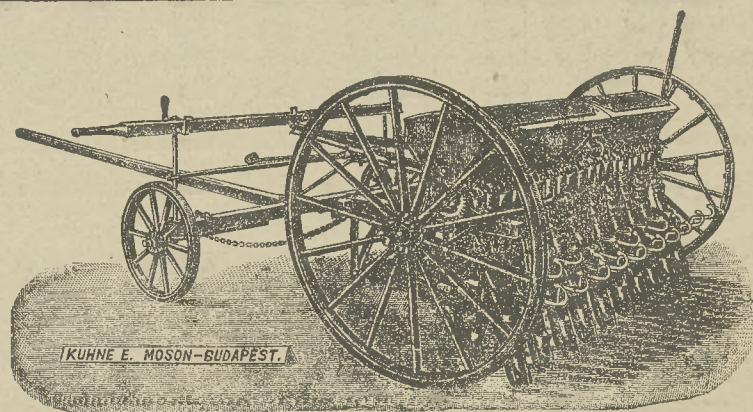
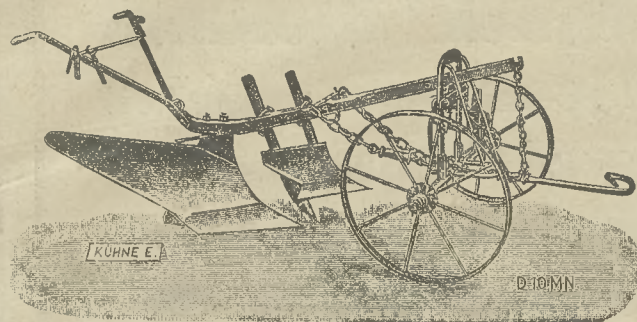
sorvetőgépeket,

borsajtókat stb.

szállít:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.**

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

PROPPER SAMU Mezőgazdasági Gépraktára

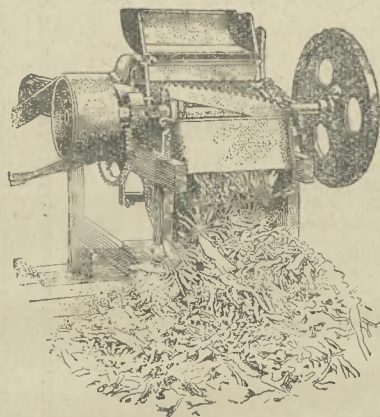
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon legjobbnak elismert, amerikai

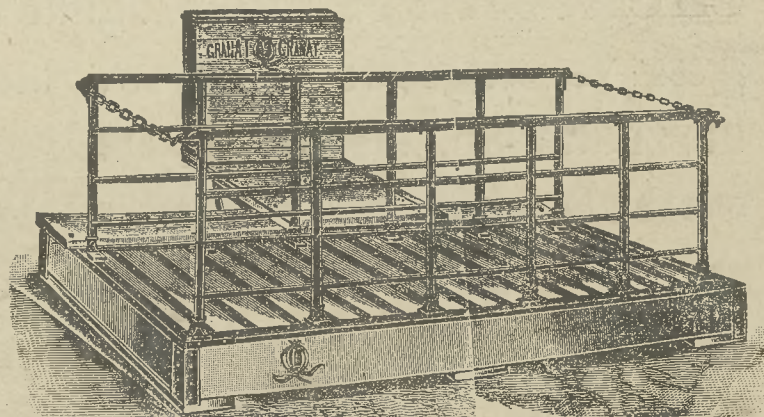
„OHIO“

kukoriczszártépőgépeit, melyek szecska-vágásra is kitűnően alkalmasak, továbbá „REFORM“ takarmányfülllesztő-, répavágó-, burgonyaosztályozó- és szalmakötélfonó-gépeit és fedett biztonsági járgányait. — SACK RUDOLF

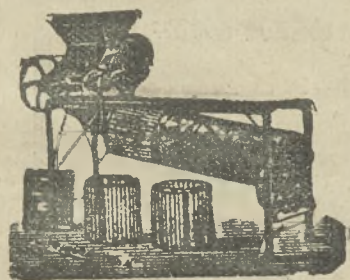
elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi „WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeknek kizárólagos képviselője.

„GRANAT“ MÉRLEGGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPESTEN.

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tízedes-, százados-élőállat- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy- RINGEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold- utca 8. sz. Raktár: u'cza 21. sz.

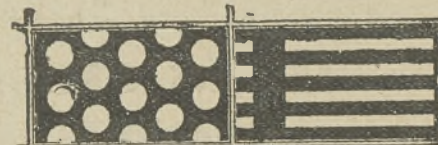

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMÉZROSTA gőzcséplő gépek számára.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

szabadalmazott

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárat legtökéletesebben tépi szét és így a zsombolyázáshoz előkészíti takarmányozási czélokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!

1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom-tulajdonos

„NICHOLSON“ gépgyár részvénytársaság, Budapest, Váci-út 17. sz.

Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

JOHN FOWLER & Co.

JOHN FOWLER & Co. cégnek ujjonnan szerkesztett eszközei tömegteljesítésre egészen sekély mivelésnél, mint **tarlóhántás** és **vetőszántás**, eszközök **sekélyszántásra egyidejű altalajporhanyítással**. Külön eszközök **répaemelésre** és **hanttörésre**; rigólekék **szőlő- és komlóültetvények**, **faiskolák** és **erdőtelepítés** számára, valamint **sok másféle eszköz**.

JOHN FOWLER & Co. cégnek eredeti gőzekekészletei az országnak **több száz kiváló és vezető gazdaságában** 38 év óta a legjobb eredménnyel vannak használatban. **John Fowlernek kétgéprendszere sodronykötélátvitellel az egyetlen, amely ugy a nedves, mint a nagyon száraz években egyaránt teljesen megállja a helyét és amelynél csalódások és veszteségek ki vannak zárva.**

JOHN FOWLER & Co. cégnek eredeti gőzekekészletei gyakorlatilag **kipróbált** szerkezetük és a **legjobb anyaguk** következtében az üzemben **igen tartósak és olcsók**.

JOHN FOWLER & Co. cég kész olyan gazdákat, kik a gépüzemű talajmivelés iránt érdeklődnek, **szakértők** által **a cég költségére felkerestetni**, hogy az érdeklődőkkel **azok kívánságait megbeszéljék**, valamint **a helyi viszonyokat megvizsgálják** és aszerint **adjanak tanácsot**, miáltal **a megrendelőknek a legjobb siker biztosítatik**.

JOHN FOWLER & Co., Budapest—Kelenföld.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szak-tanáccsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oes-terreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesell-schaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy: az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnek.**

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/b.

Telefon: 95-37. — Sürgőnyezim: Lánczkutgyár Budapest Thökölyut.

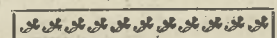
LÁNCZKUTAK

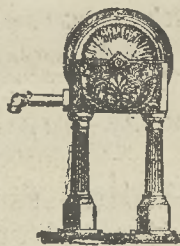
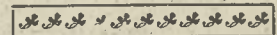
HUNGARIA
nyitott lánczkut

a legmodernebb javított szerkezettel, csövek rézből, láncz czínezett acélból. — Gummi könnyen kicserélhető.

Minden mélységre alkalmas.

Nagy munkaképeség. Könnyű járás.

DIANA
zárt lánczkut

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS

motorgyárban

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

a leghirveesebb benzín-locomobil-cséplőkészletek

kaphatók,

!! Teljes jótállás kitűnő cséplésért !!

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgépek becseréltetnek.

Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI féle motor-cséplőkészletek bizonyítványok tanúsága szerint kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: **Báró Kemény József** uránál Maros-Némethi; **Zeykfalvi Zeyk Dániel** főispán uránál Nagy-Enyed, stb.

TEJ-
szállító kannák,
szeparátorok,
hűtőkészülékek,
Köpiők stb.
KLEINERES FLEISCHMANN
Vas- és fémgyártó
MÓDING BECS mellett
Árjegyzék ingyen.

Prések és csiszoló gépek

cement-, mozaik-, granitdoit-, terrazzo és járda lemezek gyártása czéljából ugyszintén formákat, műkövek, betoncsövek-, gömbölyű és tojásdad profilok-, betonsínzserények stb. részére legújabb szerkezetekben és kitűnő kivitelben szállít:

Eisengiesserei u. Maschinenfabrik Niederburg
Georg Wittmer Karlsruhe (Baden)

1874-ben alapítva.

Vezérképviselő Magyarországon részére:

Büschitz Mór Komárom.

A legtöbb legnagyobb gyárak bel- és külföldön általunk rendeztetek be. — Katalógusok ingyen és bérmentve — Legkitűnőbb ajánlatok rendelkezésre.

Méhészetben

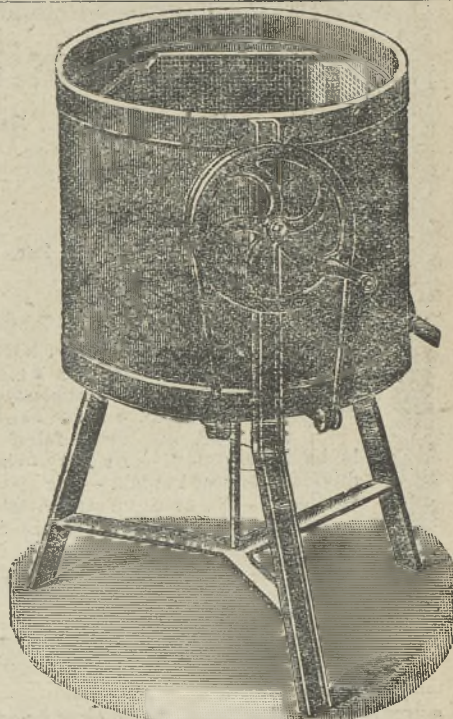
szükségelt

összes eszközöket

„Henze“-féle robbanásmentes háztartási kannákat, raktári és szállító edényeket, irott és préselt fölirati táblákat s mindenféle bádogárut gyárt a

Magyar fémelemző-
ipar részvénytárs.

BUDAPEST,
ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-
UT 57-59. SZÁM.

Amerikai rendszerű Schrederek

Kukoriczszártépőgépek

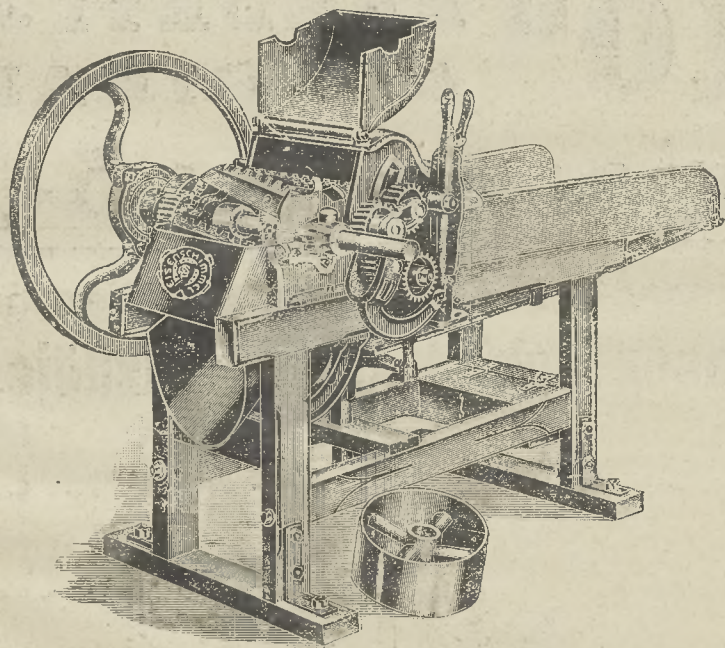
Kézi- és erőhajtású szeccskavágók

Répavágók és répapázók

Kukoriczamorzsolók és daráló-malmok

Járgányok és közlőművek

Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben, utolérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégénél

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

leglökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomásal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cze mentből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, cze ment-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem-berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Muzeum-körút 7.**

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor

csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **Török József** gyógyszerész, **Budapest, VI., Király-utca 12. szám.**
VI., **Andrássy-ut 28. szám.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok 764.760.15

Osszesen: 2,735.104.16 kor

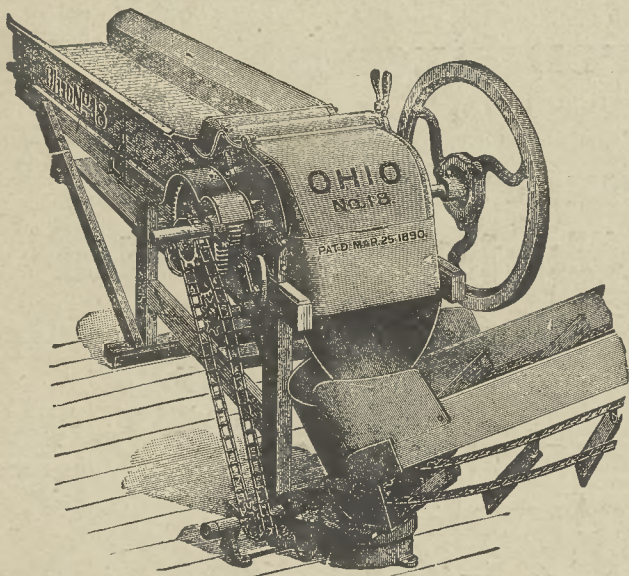
1901. évi főösszeg	90.349.— kor.	1904. évi főösszeg	72.488.23 kor
1902.	59.782.28	1905.	61.780.60
1903.	109.331.73	1906.	39.243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,

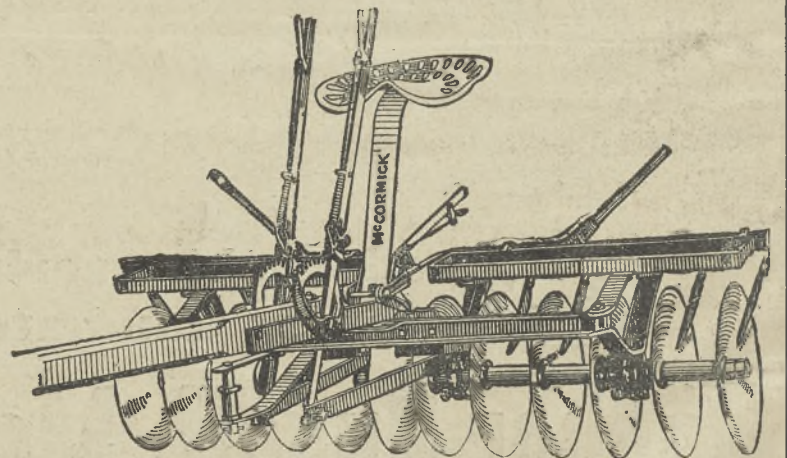
vetőszántásra,

rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: **Budapest, V., Alkotmány-utca 12.**

J. E. KNECHT, igazgató.